



# Doracak për gazetarë

**Botues:**  
EUROTHINK - Qendra për strategji europiane - Shkup

**Rreth botuesit (Redaktues):**  
Dimitar Nikollovski, drejtor ekzekutiv

**Rregullimi grafik:**  
Sashka Deskoska

**Përkthimi Maqedonisht - Shqip:**  
Linda Ademi

shkurt, 2024

*Prodhimi i këtij mnuallii është financuar nga Agjencia Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA).  
përmes mbështetjes nordike për përparimin e Maqedonisë së Veriut, një projekt i zbatuar nga  
Zyra e Kombeve të Bashkuara për Shërbimet e Projekteve (UNOPS). Ripublikimii lejohet për  
qëllime jo komerciale me kusht që të citohet burimi.për*



**NORDIC  
SUPPORT  
FOR PROGRESS OF  
NORTH MACEDONIA**



**UNOPS**

Implementing partner

---

*Ky publikim është prodhuar si pjesë e projektit "Media për BE" të implemntuar nga EUROTHINK dhe partnerët ALDA dhe BIRC, dhe i mbështetur financiarisht nga BE. Pikëpamjet e shprehura në publikim janë përgjegjësi e vetme e EUROTHINK dhe nuk pasqyrojnë pikëpamjet dhe opinionet e Bashkimit Evropian.*



Projekti është i finansuar  
nga ana e Bashkimit Evropian



# PËRMBAJTJA

<b>AKRONIMET DHE SHKURTESAT</b>	<b>4</b>
<b>FJALORTH PËR BASHKIMIN EVROPIAN</b>	<b>6</b>

## **01** **PJESA E PARË**

**9**

<b>Integrimet e Maqedonisë së Veriut – çfarë duhet të di?</b>	<b>10</b>
• Maqedonia e Veriut dhe Bashkimi Evropian – zhvillimi i marrëdhënieve në 25 hapa	13
• Procesi i integritit evropian dhe si menaxhohet ai?	15
• Negociatat e anëtarësimit dhe modeli i strukturës së negociatave	21
• Rrjedha e procesit të negociatave – nga negociatat deri te anëtarësimi në BE	28
• Grupet tematike/kapitujt negociues dhe institucionet kompetente	32
• Dokumentet kryesore kombëtare në procesin e integritit evropian	34
• Fondet dhe programet evropiane në mbështetje të procesit të integritit evropian	37

## **02** **PJESA E DYTË**

**39**

<b>Raportimi për integrimet evropiane: Çfarë duhet të di?</b>	<b>40</b>
• 10 rekomandime për mbulimin mediatik të negociatave	43
• Raportimi nga Brukseli dhe raportimi nga Shkupi - dallime dhe vështirësi	46
... Stili i të shkruarit - këshilla shtesë	48
• Burimet bazë të informacionit dhe kontaktet e dobishme	48
... Burimet e mediave	48
... Kush është kush?	50
... Burime të tjera të dobishme informacioni	52
... Qasje falas në informacion	54
... Think-tanket për çështjet evropiane	54
• Eurozhargoni (“gjuha” evropiane) dhe si ta kuptoni atë	56
• OJQ-të në Maqedoni që merren me çështje evropiane:	56

<b>Institucionet dhe organet evropiane</b>	<b>59</b>
• Mbulimi mediatik i BE-së	59
• Komisioni Evropian	60
• Shërbimi i zëdhënësës së Komisionit	61
• Këshilli i BE-së dhe Këshilli Evropian	61
• Parlamenti Evropian	62
• Gjykata Evropiane e Drejtësisë	63
• Shërbimi Evropian i Veprimit të Jashtëm (EEAS ose EAS)	63

## AKRONIMET DHE SHKURTESAT

Shkurtesa/akronim Shqip/anglisht	Sqarim Shqip/anglisht
QRMV	Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut
DPZ ang. DG NEAR	Drejtoria e Përgjithshme e Zgjerimit Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations
Drejtoria për BE	Drejtoria në Ministrinë e Punëve të Jashtme
EEAS	EEAS European External Action Service- Shërbimi i Punëve të Jashtme të BE-së
KE ang EC	European Community KE – Komuniteti Evropian Komuniteti Ekonomik Evropian
PE ang. EP	Parlamenti Evropian
BE ang. EU	Bashkimi Evropian European Union
IPA ang. IPA	Instrumenti për Asistencën e Para-Aderimit Instrument for pre-accession assistance
KÇE	Komisioni për Çështje Evropiane
MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
KNQ IGC	Konferenca ndërqeveritare International governmental conference
MF NjQFK CFCD	Ministria e Financave, Njësia Qendrore e Financimit dhe Kontraktimit Central financing and contracting unit
KNIPA	Koordinator Nacional IPA (Koordinator për Instrumentin e Asistencës së Para-Aderimit)
NPAA ang. NPAA	Programi nacional për miratimin e ligjit të Bashkimit Evropian National programme for the approximation of the Acquis
PNZH ang. NDP	Plani Nacional i Zhvillimit National development plan
KNIE	Këshilli Nacional për Integritime Evropiane

Кратенка/Акроним Македонски/англиски	Објаснување Македонски/англиски
DSN	Dokumenti strategjik nacional
OBAR ang. OBAR	Raport për vlerësimin e përmbyshjes së kriterëve për hapjen e negociatave Opening Benchmark Assessment Report
PEP ang. PEP -	Programi ekonomik i para-aderimit, nga viti 2016 – Programi për Reformat Ekonomike (PRE) Preaccession economic programme (PEP) Programme for economic reforms (PER)
PSA ang. SAP MSA ang. SAA	Procesi i stabilizimit dhe asociimit Stabilisation and association process  Marrëveshja e Stabilizim Asociimit Stabilisation and association agreement
KPIE	Komisioni Punues për Integritime Evropiane
SÇE	Sekretariati i Çështjeve Evropiane
FT	Financial Times
KOELA COELA	Trupi punues i Këshillit të BE-së për zgjerimin dhe (për) vendet që negociojnë anëtarësimin në BE Working Party on Enlargement and Countries Negotiating Accession to the EU
KOREPER COREPER	Komiteti i Përfaqësuesve të Përhershëm (fr. Comité des représentants permanents)
vox pop	VOX POPULI – Zëri i Popullit Anketë me qytetarët

## FJALORTH PËR BASHKIMIN EVROPIAN

Pasqyrë e termave kyç të përmendur në Udhëzuesin

**Acquis communautaire** frëngjisht, EU acquis ose thjesht Acquis lexohet si: aki kominoter. Gjenet me termat: legjislacion evropian, ligj evropian ose ligj i BE-së, dhe në shqip mund të përkthet si trashëgimi juridike e Komunitetit. Akti përmban të drejta dhe detyrime që janë të detyrueshme për të gjitha shtetet anëtare të BE-së. E drejta e Unionit ndryshon dhe zhvillohet vazhdimisht dhe përfshin: parimet bazë, vlerat, politikat dhe objektivat që dalin nga traktatet themeluese të BE-së (legjislacioni primar), aktet ligjore të miratuara në bazë të traktateve (legjislacioni dytësor), marrëveshjet ndërkombëtare, deklaratat, rezolutat dhe aktet e masat e tjera, si dhe praktikën gjyqësore (vendimet dhe interpretimet e Gjykatës së Drejtësisë së BE-së). Prandaj, acquis është shumë më tepër se thjesht ligj formal apo legjislacion i Unionit. Për vendin kandidat, kjo do të thotë se ai duhet: 1. të respektojë dhe të zbatojë jo vetëm shkronjën, por edhe frymën e legjislacionit evropian dhe 2. jo vetëm të pranojë aki-në në legjislacionin nacional, por edhe ta zbatojë atë në praktikë më së voni kur të bëhet anëtare e BE-së.

**Semestri Evropian, anglisht – European Semeste** r përfaqëson një cikël vjetor të koordinimit të politikës ekonomike të BE-së, gjatë të cilit qëllimet në nivel të BE-së dhe qëllimet kombëtare përcaktohen në një kohë të përcaktuar saktësisht. KE vlerëson arritjet e politikave ekonomike, buxhetore dhe të punësimit të shteteve anëtare në lidhje me qëllimet e përcaktuara dhe bën rekomandime për çdo shtet anëtar. Në këtë mënyrë, Semestri Evropian duhet të kontribuojë në ruajtjen e financave publike të qëndrueshme, mbështetjen e rritjes ekonomike dhe parandalimin e pabarazive të tepërta makroekonomike në BE. Në thelb, ai shtrihet kryesisht në gjashtë muajt e parë të vitit, prandaj quhet "semestër".

**Të folurit "me një zë"** nënkupton parimin e koordinimit dhe respektimit në zhvillimin e negociatave për anëtarësim në BE. Kjo nënkupton që përfaqësuesit e shtetit (institucionet shtetërore, organet dhe aktorët në proces) kanë pikëpamje të harmonizuara dhe unike dhe dërgojnë mesazhe të harmonizuara nga vendi. Të folurit me një zë tregon ekzistimin e një konsensusi nacional, politik dhe shtetëror për anëtarësimin e RMV-së në BE.

**Udhërrëfyesi, anglisht** – Roadmap, është një dokument planifikimi që përshkruan problemin/gjendjen që duhet zgjidhur, qëllimet që duhen arritur dhe hapat/aktivitetet që duhen ndërmarrë në një periudhë të caktuar kohore për të arritur qëllimin e synuar. Kështu, për shembull, për hapjen e negociatave në grupin e Vlerave Themelore (i cili hapet i pari dhe mbyllet i fundit), për Maqedoninë e Veriut janë paraparë: udhërrëfyesi për sundimin e ligjit dhe udhërrëfyesi për reformën e administratës publike. Këto udhërrëfyes përcaktojnë standardet që shteti duhet të përmbushë për të nisur negociatat në grupin e vlerave themelore.

**Korniza e Negocimit**, anglisht Negotiating framework. Një dokument që përmban parimet bazë mbi të cilat bazohen negociatat, përmbajtjen e negociatave, si dhe procedurat dhe organizimin institucional të negociatave. Korniza e negociatave propozohet nga Komisioni Evropian, shtetet anëtare e miratojnë atë, Presidenca e Këshillit e prezanton në konferencën e parë ndërqeveritare, e cila hap zyrtarisht negociatat. Ajo përgatitet veçmas për çdo shtet negociues.

**Transponimi/transpozimi** i ligjit evropian në legjislacionin nacional nënkupton miratimin ose ndryshimin e ligjeve, akteve, rregullave dhe procedurave ekzistuese kombëtare, me qëllim që të përfshihen në rendin juridik nacional detyrimet, të drejtat dhe përgjegjësitë që përmban e drejta evropiane. Transpozimi nuk është një riprodhim i thjeshtë i fjalëve të legjislacionit evropian në atë nacional, por përfshin edhe masa shtesë, si amendamentet apo revokimet e rregulloreve nacionale kundërshtuese/kontradiktore; masat që janë të nevojshme për të siguruar që ligji nacional në tërësi pasqyron në mënyrë adekuate të drejtën evropiane. Një përshtatje e tillë e legjislacionit nacional mundëson funksionimin efektiv të ligjit evropian.

**Çështje/tema horizontale**, në anglisht horizontal issues apo cross-cutting issues. Tema të përgjithshme, fusha tematike ose çështje që janë të përgjithshme, universale, me rëndësi universale; çështje që duhen trajtuar në mënyrë gjithëpërfshirëse, nga të gjitha anët/aspektet e mundshme. Të tilla janë, për shembull, mbrojtja e të drejtave të njeriut, barazia gjinore ose mosdiskriminimi, mbrojtja e mjedisit etj.

**Transponimi/transpozimi** i ligjit evropian në legjislacionin nacional nënkupton miratimin ose ndryshimin e ligjeve, akteve, rregullave dhe procedurave ekzistuese kombëtare, me qëllim që të përfshihen në rendin juridik nacional detyrimet, të drejtat dhe përgjegjësitë që përmban e drejta evropiane. Transpozimi nuk është një riprodhim i thjeshtë i fjalëve të legjislacionit evropian në atë nacional, por përfshin edhe masa shtesë, si amendamentet apo revokimet e rregulloreve nacionale kundërshtuese/kontradiktore; masat që janë të nevojshme për të siguruar që ligji nacional në tërësi pasqyron në mënyrë adekuate të drejtën evropiane. Një përshtatje e tillë e legjislacionit nacional mundëson funksionimin efektiv të ligjit evropian.



**Çështje/tema** horizontale, në anglisht horizontal issues apo cross-cutting issues. Tema të përgjithshme, fusha tematike ose çështje që janë të përgjithshme, universale, me rëndësi universale; çështje që duhen trajtuar në mënyrë gjithëpërfshirëse, nga të gjitha anët/aspektet e mundshme. Të tilla janë, për shembull, mbrojtja e të drejtave të njeriut, barazia gjinore ose mosdiskriminimi, mbrojtja e mjedisit etj.

**Europeanizimi** përfaqëson “një grup procesesh të: a. ndërtimit, b. difuzionit/përhapjes dhe c. institucionalizimit të rregullave, procedurave, paradigmave politike, stileve, ‘të mënyrave të veprimit’, besimeve dhe normave të përbashkëta formale dhe joformale, të cilat fillimisht përcaktohen dhe konsolidohen në procesin e vendimmarrjes së BE-së për t'u përfshirë më vonë në logjikën e diskursit të brendshëm, identitetet, strukturat politike dhe politikat publike”, Radaeli, 2003.

**Skriningu (Screening)** është një operacion formal dhe teknik i kryer nga Komisioni Evropian për të përgatitur negociatat e anëtarësimit. Në fakt bëhet fjalë për një paraqitje analitike të së drejtës së BE-së dhe situatës në shtetin kandidat në lidhje me të. Si proces, ai synon t'i mundësojë Komisionit dhe Shteteve Anëtare të vlerësojnë shkallën e gatishmërisë së shtetit kandidat. Skriningu, apo në shqip shqyrtimi, kryhet sipas kapitujve, me përjashtim të kapitujve: 34 "Institucionet" dhe 35 "Çështje të tjera", të cilët janë objekt negociatash në fazën e fundit të procesit të anëtarësimit.

**Skriningu shpjegues** është faza e parë e shqyrtimit. Fjala është për takime në të cilat përfaqësuesit e Komisionit Evropian prezantojnë në detaje aki-t evropian (trashëgimia juridike e BE-së) për secilin kapitull para përfaqësuesve të institucioneve kompetente shtetërore të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

**Skriningu dypalësh** është, në fakt, faza e dytë e shqyrtimit, e cila synon t'i mundësojë Komisionit Evropian dhe vendeve anëtare të vlerësojnë shkallën e gatishmërisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, të informohen për planet e saj të ardhshme dhe të marrin udhëzime paraprake për çështjet që do të jenë më aktuale në negociata.

# 01

## PJESA E PARË

INTEGRIMET E MAQEDONISË SË  
VERIUT – ÇFARË DUHET TË DI?

## MAQEDONIA E VERIUT DHE BASHKIMI EVROPIAN – ZHVILLIMI I MARRËDHËNIEVE NË 25 HAPA

- 01 Në dhjetor të vitit **1995**, Republika e Maqedonisë së Veriut vendosi marrëdhënie diplomatike me BE-në dhe hapi misionin e Republikës së Maqedonisë së Veriut në KE.
- 02 Në prill **2001**, Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit MSA-së<sup>1</sup>, u nënshkrua në Luksemburg, e para e këtij lloji<sup>2</sup>.
- 03 Më 20 qershor 2003, liderët e shteteve anëtare miratuan "Agjendën e Selanikut për Ballkanin Perëndimor", e cila konfirmoi perspektivën evropiane të shteteve të rajonit.<sup>3</sup>
- 04 Në mars të vitit 2004, në një ceremoni solemne në Dublin të Republikës së Irlandës, kryeministri i Republikës së Maqedonisë së Veriut, Branko Cërvenkovski, parashtroi kërkesë për anëtarësim në Union.<sup>4</sup>
- 05 Më 9 nëntor 2005, Komisioni Evropian publikoi mendimin për kërkesën e Republikës së Maqedonisë për anëtarësim në Bashkimin Evropian. Opinioni rekomandon dhënien e statusit kandidat për anëtarësim në Bashkimin Evropian.
- 06 Më 16/17 dhjetor 2005, Republika e Maqedonisë fitoi statusin kandidat për anëtarësim në BE.
- 07 Republika e Maqedonisë në vitin 2007 miratoi Programin nacional për miratimin e së drejtës së Bashkimit Evropian (NPAA), miratoi Planin Kombëtar për Zhvillim (PZHP) për periudhën 2007-2009, si dhe Programin Ekonomik të Para-Aderimit (PEP).

<sup>1</sup> Negociatat për MSA-në u kryen në një periudhë relativisht të shkurtër (prill-nëntor 2000) përmes 3 raundeve të negociatave kryesore dhe 5 takimeve në nivel ekspertësh, pra negociata teknike.

<sup>2</sup> Maqedonia e Veriut, e para nga të gjitha vendet e Ballkanit që u përfshi në procesin e Stabilizim-Asociimit (PSA), pra i filloi, përfundoi negociatat dhe e nënshkroi Marrëveshjen. Kroacia e nënshkroi marrëveshjen pak më vonë, në tetor 2001, Shqipëria - në 2006, Mali i Zi në 2007, Serbia dhe Bosnja dhe Hercegovina në 2008 dhe Kosova në 2014. Marrëveshja hyri në fuqi në prill 2004.

<sup>3</sup> Me këtë dokument u përcaktuan instrumentet e anëtarësimit në Procesin e Stabilizim-Asociimit (PSA); Për pjesëmarrjen e vendeve të PSA u hapën edhe instrumentet TAIEK, TWINNING dhe Programet Komunitare.

<sup>4</sup> Më 26 shkurt 2004, ditën e paraparë për dorëzimin e kërkesës për anëtarësim, në një aksident avioni humbi jetën edhe presidenti i atëhershëm i Republikës së Maqedonisë, Boris Trajkovski, së bashku me anëtarët e delegacionit të tij.

<sup>5</sup> Në samitin në Bruksel më 17 dhjetor 2005, Këshilli Evropian e pranoi rekomandimin e Komisionit Evropian dhe i dha Republikës së Maqedonisë statusin e shtetit kandidat për anëtarësim në BE. Më parë, Maqedonia kishte statusin e një shteti kandidat potencial.

- 08** Në tetor 2009, Komisioni Evropian rekomandoi fillimin e negociatave për anëtarësim të plotë të Republikës së Maqedonisë në Bashkimin Evropian<sup>6</sup>. Në të njëjtën kohë, Komisioni Evropian bëri një propozim për të kaluar në fazën e dytë të zbatimit të MSA-së.
- 09** Më 30 nëntor 2009, Këshilli Evropian në mbledhjen e tij miratoi vendim për liberalizimin e vizave për qytetarët e Republikës së Maqedonisë me fuqi nga 19 dhjetor 2009.
- 10** Në vitet 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2018 dhe 2019 janë përsëritur rekomandimet e KE-së për fillimin e negociatave me Maqedoninë.
- 11** Në nëntor 2016, në raportin e tij të rregullt, Komisioni Evropian konstatoi se Maqedonia është një “shtet i kapur”.
- 12** Më 1 gusht 2017 u nënshkrua Marrëveshja për fqinjësi të mirë, miqësi dhe bashkëpunim ndërmjet Maqedonisë dhe Bullgarisë.
- 13** Më 17 qershor 2018 u nënshkrua Marrëveshja e Prespës, e cila zgjidhi mosmarrëveshjen dhjetëvjeçare me Greqinë për emrin e Maqedonisë dhe hoqi pengesën për anëtarësimin
- 14** Më 30 shtator 2018 u mbajt referendumi konsultativ për ndryshimin e emrit të shtetit në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në të cilin shumica e qytetarëve që votuan u deklaruan pozitivisht.
- 15** Në prill 2018, Komisioni Evropian vlerësoi se vendi "ka hyrë në ndryshime thelbësore në një atmosferë të hapur dhe gjithëpërfshirëse" dhe "në dritën e progresit të arritur" përsëri rekomandoi negociatat me Maqedoninë.
- 16** Pas vendimit të Këshillit Evropian të qershorit 2018 dhe ofrimit të një perspektive të qartë për fillimin e negociatave për anëtarësim në qershor 2019, Republika e Maqedonisë së Veriut më 27 shtator 2018 filloi fazën e takimeve shpjeguese (skrining shpjegues).
- 17** Në shkurt 2019, me ratifikimin e protokollit të NATO-s nga parlamenti grek, hyri zyrtarisht në fuqi Marrëveshja e Prespës.

<sup>6</sup> KE-ja e miratoi rekomandimin në përputhje me progresin e arritur të Republikës së Maqedonisë në përputhje me Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit, progresin në përmbushjen e kriterëve politike, pajtueshmërinë me legjislacionin evropian, si dhe progresin në të gjitha fushat e përfshira në dialogun për liberalizimin e vizave.

- 18** Më 15 tetor 2019, Këshilli i Çështjeve të Përgjithshme nuk mundi të merrte vendim për negociatat me Maqedoninë e Veriut (dhe Shqipërinë). Këshilli Evropian më 17 dhe 18 tetor 2019, pas një diskutimi të gjatë, vendosi t'i kthehet çështjes së zgjerimit përpara samitit BE-Ballkani Perëndimor në Zagreb në maj 2020.
- 19** Më 5 shkurt 2020, Komisioni Evropian, me kërkesë të Francës, e cila bllokoi miratimin e vendimit për negociatat, propozoi një metodologji të re për zgjerimin.
- 20** Më 25 mars 2020, Këshilli i BE-së miratoi një vendim dhe ngarkoi Komisionin të përgatisë një kornizë negociuese për zhvillimin e negociatave.
- 21** Komisioni Evropian më 1 korrik 2020 e dorëzoi në Këshillin e BE-së propozim-kornizën e negociative, e cila përmban parimet dhe procedurën për zhvillimin e negociatave për anëtarësim të Maqedonisë në BE.
- 22** Më 17 nëntor 2020, Republika e Bullgarisë votoi kundër miratimit të propozim-kornizës së negociative për Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke vënë veton në konferencën e parë ndërqeveritare dhe fillimin e negociatave ndërmjet RMV-së dhe BE-së.
- 23** Më 18 korrik 2022, Këshilli i BE-së miratoi kornizën e negociatave për negociatat me Republikën e Maqedonisë së Veriut, pasi Bullgaria dha pëlqimin e saj për kushtet e përcaktuara në të.
- 24** Më 19 korrik 2022 u mbajt konferenca e parë e përbashkët ndërqeveritare, duke filluar kështu fazën hyrëse të negociatave të anëtarësimit ndërmjet RMV-së dhe BE-së.
- 25** Në shtator 2022 u mbajt në Bruksel takimi i parë në kuadër të skringut shpjegues për fushat dhe kapitujt e grupit të vlerave themelore.

# PROCESI I INTEGRIMIT EVROPIAN DHE SI MENAXHOHET AI?

Paraqitje grafike nr. 1:

Mekanizmi institucional për koordinimin e procesit të qasjes.

## QEVERIA

**Institucionet e linjës** (ministritë, agjencitë, etj.) – marrin pjesë në grupet e punës të NPAA dhe RKEI, kryesojnë nënkomisionet e MSA-së dhe përgatisin draft qëndrimet negociuese.

**SÇE** – kryeson RKEI dhe Komitetin SA, koordinon institucionet e linjës në procesin e përafrimit me acquis evropiane dhe në përgjithësi me të gjithë procesin e negociatave.

**MPJ** (Drejtoria për BE) – koordinon punën e misionit si përfaqësi diplomatike, kryeson Këshillin e SA, mbulon punën e PE dhe Këshillit të BE-së.

**Misioni i Përhershëm në BE (Bruksel)** – siguron komunikim të vazhdueshëm të dyanshëm me institucionet e BE-së.

## KUVENDI

**Komisioni për Çështjet Evropiane** – jep mendim për qëndrimet negociuese, shqyrton dhe miraton projektligje me “flamur evropian”.

**Këshilli Kombëtar për Integritime Evropiane** – organizon debatin me aktorë të tjerë socialë (shoqëria civile, komuniteti akademik, partnerët social, etj.).

Procesi i integritimit në BE është kompleks, i gjerë dhe afatgjatë. Ai përbëhet nga dy **procese paralele**:

- **Procesi i asociimit**, i cili në fakt përfaqëson zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit (MSA) me Bashkimin Evropian;

- **Procesi i anëtarësimit ose procesi i negociatave**, i cili zhvillohet në kuadër të të ashtuquajturit konferencën ndërqeveritare (IGC) dhe synon të arrijë një marrëveshje me vendet anëtare të BE-së mbi kushtet në të cilat Maqedonia e Veriut do të anëtarësohet në BE.

Është e rëndësishme të theksohet se deri në anëtarësimin e Maqedonisë së Veriut në BE, Marrëveshja e Stabilizim Asociimit mbetet në fuqi me të gjitha detyrimet dhe trupat punues që takohen në baza vjetore.

**Këshilli për Stabilizim Asociim**, sipas funksionit, bashkërisht kryesohet nga Ministri i Punëve të Jashtme nga pala e Maqedonisë së Veriut dhe ai i Punëve të Jashtme të shtetit anëtar që në atë moment mban kryesimin e radhës me Këshillin e Ministrave të BE.

**Komiteti i Stabilizim Asociimit** drejtohet bashkërisht nga Sekretari i Shtetit në SÇE dhe Drejtori për Ballkanin Perëndimor nga Drejtoria e Përgjithshme për Zgjerim (GD NEAR).

## ORGANET E TJERA TË MSA-SË PËRFSHIJNË:

- **Nënkomisioni për drejtësi, liri dhe siguri** (nga ana Maqedonisë së Veriut bashkëkryeson Ministria e Punëve të Brendshme);
- **Nënkomisioni për tregti, industri, dogana dhe tatimet** (i bashkëkryesuar nga Ministria e Ekonomisë);
- **Nënkomisioni për tregun e brendshëm dhe konkurrencën** (i bashkëkryesuar nga Ministria e Ekonomisë);
- **Nënkomisioni për çështjet ekonomike e financiare dhe statistikat** (i bashkëkryesuar nga Ministria e Financave);
- **Nënkomiteti për inovacion, shoqëri të informacionit dhe politika sociale** (i bashkëkryesuar nga Ministria e Shoqërisë së Informacionit dhe Administratës),
- **Nënkomisioni për transport, mjedis, energji dhe zhvillim rajonal** (i bashkëkryesuar nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor);
- **Nënkomisioni për Bujqësinë dhe Peshkimin** (i bashkëkryesuar nga Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Menaxhimit të Ujërave);
- **Grupi i posaçëm për reformën në administratën publike** (i bashkëkryesuar nga Ministria e Shoqërisë së Informacionit dhe Administratës).

Negociatat e anëtarësimit për anëtarësim në BE paraqesin një proces gjithëpërfshirës dhe të koordinuar, bartës të të cilit janë institucionet shtetërore. Negociatat me BE-në nuk janë negociata klasike, në të cilat të dyja palët negociojnë për të arritur një zgjidhje kompromisi të pranueshme reciprokisht. Negociatat me BE-në nënkuptojnë përcaktimin e kushteve, afateve kohore, si dhe mjeteve financiare për miratimin e aktit evropiane, normat dhe standardet evropiane. Por praktika e zgjerimit tregon se shumë më domethënëse se “miratimi i ligjit evropian” është adoptimi i vlerave dhe praktikave evropiane dhe universale apo me një fjalë evropianizimi i të gjithë shoqërisë. Vetëm në këtë mënyrë janë të mundshme rezultate të qëndrueshme dhe afatgjata për shoqërinë dhe qytetarët në tërësi. Prandaj, përfshirja e të gjithë aktorëve relevantë socialë – partnerët socialë, organizatat e shoqërisë civile, mediat, komuniteti akademik dhe i biznesit, është jashtëzakonisht e rëndësishme për suksesin e negociatave. Komunikimi i rregullt me publikun, disponueshmëria dhe cilësia e informacionit rreth negociatave, si dhe transparenca e institucioneve shtetërore janë mjete të forta në betejën për evropianizimin e Maqedonisë së Veriut.

**Sekretariati për Çështjet Evropiane (SÇE)** është institucioni kyç i ngarkuar për koordinimin e procesit nga Qeveria për komunikimin me institucionet e linjës (ministritë, agjencitë, etj.) dhe për harmonizimin e pozicioneve të transferuara tek institucionet e BE-së nga shteti që flet “me një zë.” Sekretariati për Çështjet Evropiane kryen detyrat si sekretariat për negociata dhe, nëse është e nevojshme, kryen edhe detyra të tjera në lidhje me negociatat e anëtarësimit që kryenegociatori ia beson. Përveç SÇE, në proces është e përfshirë drejtpërdrejt edhe Ministria e Punëve të Jashtme (MPJ), përmes Drejtorisë së BE-së, veçanërisht kur bëhet fjalë për aspektet politike të procesit dhe komunikimin me shtetet anëtare, pra me Këshillin e Ministrave të BE-së dhe Parlamentin Evropian. Ministria e Punëve të Jashtme, SÇE dhe, herë pas here, institucione të ndryshme të linjës dërgojnë përfaqësues të tyre në Misionin e Përhershëm të Maqedonisë së Veriut në BE në Bruksel, me qëllim të komunikimit më të mirë, përfaqësimit të pozitave shtetërore dhe përfaqësimit të interesave shtetërore para institucioneve të BE-së. (sidomos gjatë negociatave).

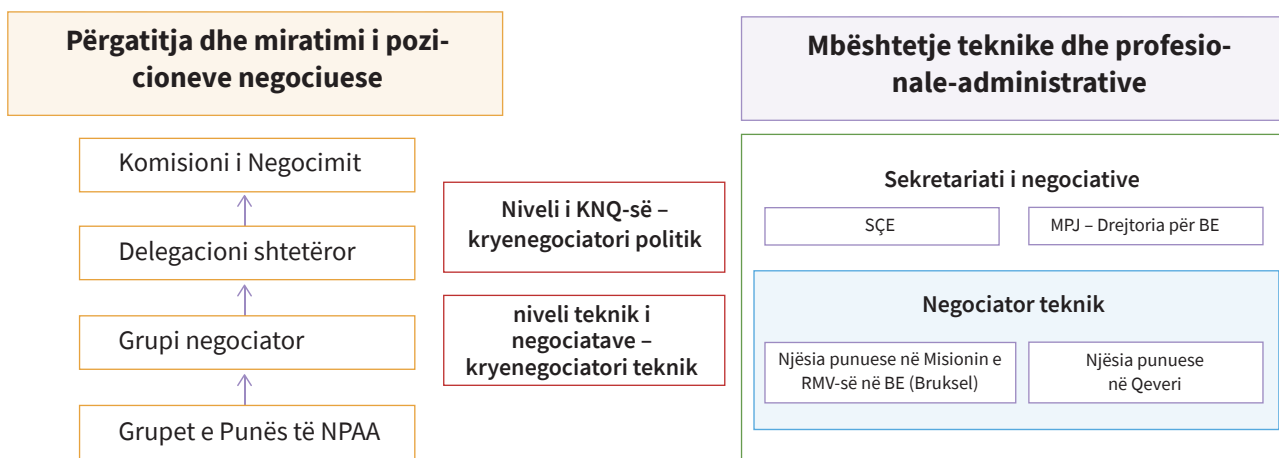


Korniza e koordinimit për procesin e anëtarësimit fillimisht u krijua dhe funksionoi që nga perioda e marrjes së parë të rekomandimit për fillimin e negociatave. Në shtator 2022, menjëherë para fillimit të takimit të parë në kuadër të procesit të shqyrtimit, u mor vendimi për strukturën e re të negociatave<sup>7</sup>, e cila përbëhet nga<sup>8</sup>:

- kryenegociatori;
- zëvendësi i kryenegociatorit;
- Komisioni Negociator;
- delegacioni shtetëror;
- Grupi për negociata;
- komisioni punues;
- grupet e punës;
- Misioni i RSM në BE në Bruksel;
- sekretariati për negociata.

## Paraqitje grafike 2:

### Struktura negociuese për anëtarësimin e Maqedonisë së Veriut në BE



<sup>7</sup> Struktura e re e negociatave do të shfaqet në versionin dixhital të Udhëzuesit.

<sup>8</sup> Për më shumë detaje lidhur me organizimin, kompetencat dhe mënyrën e punës së organeve individuale, shih: VENDIM PËR KRIJIMIN E STRUKTURËS PËR NEGOCIATAT PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË VERIORE NË BASHKIM EVROPIAN, Fletorja Zyrtare e RSM, nr. 200 nga 13.9.2022; <https://tinyurl.com/mucpwpp4>.

- 01 Kryenegociatori** është zëvendësi i Kryetarit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut i ngarkuar për çështje evropiane, i cili është përgjegjës për menaxhimin e menjëhershëm të negociatave në të gjitha grupimet, fushat dhe kapitujt. Kryenegociatori është kreu i Grupit Negociator dhe menaxhon punën e tij, si dhe është nënkryetar i delegacionit shtetëror.
- 02 Zëvendësi i kryenegociatorit** është sekretari shtetëror në Sekretariatit për Çështjet Evropiane, i cili zëvendëson kryenegociatorin në rast të mungesës ose paafësisë së tij.
- 03 Komisioni për negociata** i përcakton propozim-qëndrimet negociuese të Republikës së Maqedonisë së Veriut para miratimit të tyre nga Qeveria. Komisionin për Negociim e kryeson Kryetari i Qeverisë dhe në rast të pamundësisë ose mungesës së tij, zëvendëson kryenegociatorin.
- 04 Delegacioni shtetëror për negociatat**, i kryesuar nga Ministri i Punëve të Jashtme, paraqet qëndrimet zyrtare negociuese në konferencën ndërqeveritare.
- 05 Grupi i negociatave**, i kryesuar nga kryenegociatori, ngarkohet me koordinimin me institucionet dhe përgatitjen e propozim-pozicioneve negociuese sipas grupeve, zonave dhe kapitujve në të gjitha fazat e negociatave. Me ndryshimet e fundit në strukturën e negociatave, brenda Grupit u vendosën tre pozita të reja: Kryeekonomist, Kryeshafi Ligjor dhe Kryeshafi Anti-Korrupsion.
- 06 Komiteti i punës** është i ngarkuar për monitorimin e procesit dhe koordinimin e aktiviteteve në lidhje me negociatat e anëtarësimit, si dhe koordinimin e zbatimit të Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit.
- 07 Grupet e punës** për përgatitjen e pozicioneve negociuese.

Qeliza bazë e procesit në të cilin zhvillohen diskutimet kyçe për harmonizimin me aki-së evropiane në nivel teknik janë grupet e punës për përgatitjen e pozicioneve negociuese (para fillimit të procesit të negociatave njiheshin si grupet e punës NPAA).

Formohet një grup i veçantë pune për çdo fushë dhe kapitull për negociatat, të cilat grupohen në gjashtë grupe, sipas metodologjisë së negociatave. Për grupimet, fushat dhe kapitujt janë formuar grupet e mëposhtme të punës:

## Grupi punues për klasterin - Vlerat themelore

Koordinuar nga zëvendëskryetari i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut i ngarkuar për çështje evropiane dhe kryenegociatori, në të cilin janë grupuar këto fusha dhe kapituj:

- një grup pune për sundimin e ligjit i cili përfshin: grupin punues për kapitullin 23 – Gjyqësori dhe të drejtat themelore dhe grupi i punës për kapitullin 24 – drejtësia, liria dhe siguria;
- grupi i punës për fushën e kritereve ekonomike;
- grupi i punës për fushën e funksionimit të institucioneve demokratike;
- grupi i punës për fushën e Reformës në Administratën Publike;
- grupi i punës për kapitullin 5 – Prokurimi publik;
- grupi i punës për kapitullin 18 – Statistikat;
- Grupi i punës për kapitullin 32 - Kontrolli financiar;

## Grupi punues për klasterin - Tregu i brendshëm

Koordinuar nga zëvendëskryetari i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut i ngarkuar për çështje ekonomike, koordinim me departamentet ekonomike dhe investimet, në të cilin janë grupuar kapitujt në vijim:

- grupi i punës për kapitullin 1 – Lëvizja e lirë e mallrave;
- grupi i punës për kapitullin 2 – Liria e lëvizjes së punëtorëve;
- grupi i punës për kapitullin 3 - E drejta e themelimit dhe liria për të ofruar shërbime;
- grupi i punës për kapitullin 4 – Lëvizja e lirë e kapitalit;
- Grupi i punës për kreun 6 - Ligji për shoqëritë tregtare;
- grupi i punës për kapitullin 7 – E drejta e pronësisë intelektuale;
- grupi i punës për kapitullin 8 - Politika e konkurrencës;
- grupi i punës për kapitullin 9 – Shërbimet financiare;
- grupi i punës për kapitullin 28 - Mbrojtja e konsumatorit dhe shëndeti publik.

## Në grupin e punës për klasterin - Konkurrueshmëria dhe Rritja Gjithëpërfshirëse

Koordinuar nga Ministri i Financave, në të cilin grupohen kapitujt e mëposhtëm:

- grupi i punës për kapitullin 10 – Shoqëria e informacionit dhe media;
- grupi i punës për kapitullin 16 - Tatimet;
- grupi i punës për kapitullin 17 – Politika ekonomike dhe monetare;
- grupi i punës për kapitullin 19 - Politika sociale dhe punësimi;
- grupi i punës për kapitullin 20 – Ndërmarrjet dhe politikat industriale;
- grupi i punës për kapitullin 25 – Shkenca dhe kërkimi;
- grupi i punës për kapitullin 26 – Arsimi dhe kultura;
- grupi i punës për kapitullin 29 - Bashkimi Doganor.

## Grupi punues për klasterin - Agjenda e Gjelbër dhe Lidhja e Qëndrueshme

Koordinuar nga Ministri i Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, në të cilin janë grupuar kapitujt në vijim:

- grupi i punës për kapitullin 14 – Politika e transportit;
- grupi i punës për kapitullin 15 - Energjia,
- grupi i punës për kapitullin 21 – Rrjetet trans-evropiane;
- grupi i punës për kapitullin 27 - Mjedisi dhe ndryshimet klimatike.

## Grupi i punës për klasterin Burimet, Bujqësia dhe Kohezioni

Koordinuar nga Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Administrimit të Ujërave, në të cilin grupohen kapitujt e mëposhtëm:

- Grupi i Punës për Kapitullin 11 – Bujqësia dhe Zhvillimi Rural,
- Grupi i punës për kapitullin 12 – Siguria ushqimore, politika veterinare dhe fitosanitare;
- Grupi i Punës për Kapitullin 13 – Peshkimi;
- Grupi i punës për kapitullin 22 – Politika rajonale dhe koordinimi i instrumenteve strukturore;
- Grupi Punues për Kapitullin 33 – Dispozitat Financiare dhe Buxhetore.

Koordinuar nga Ministri i Punëve të Jashtme, në të cilin grupohen kapitujt e mëposhtëm:

- **grupi i punës për kapitullin 30 – Marrëdhëniet me jashtë;**
- **grupi i punës për kapitullin 31 – Politika e jashtme, e sigurisë dhe e mbrojtjes.**

Gjithashtu, u krijua një grup pune për kapacitetet administrative dhe kriteret për anëtarësim në Bashkimin Evropian, si dhe një grup pune për konsultim ekspertësh për terminologjinë për të drejtën e Bashkimit Evropian.

Kryenegociatori, në konsultim me kreun e grupit të punës, fton përfaqësuesit e sindikatave, komunitetit akademik dhe shoqërisë civile, komunitetit të biznesit dhe dhomave të tregtisë, si dhe persona të tjerë të interesuar të marrin pjesë në punën e grupeve.

Me fillimin e negociatave të anëtarësimit, grupet e punës të NPAA marrin rolin e grupeve të punës për përgatitjen e pozicioneve negociuese. Me metodologjinë e re të zgjerimit<sup>9</sup>, formohen grupet e punës për të 35 kapitujt, të shpërndarë në 6 grupime. Gjithashtu, për të koordinuar dhe përm-bushur më mirë detyrimet horizontale<sup>10</sup>, të cilat nuk janë formuluar në një kapitull të veçantë, janë ngritur grupet e punës të AKKP-së për:

- **funksionimin e institucioneve demokratike;**
- **kriteret ekonomike;**
- **kapacitetet administrative,**
- **konsultimi i ekspertëve për terminologjinë për të drejtën e BE-së - - i cili nuk është i përfshirë zyrtarisht në procesin e negociatave, por ka një rol kyç në përgatitjen e versionit kombëtar të ligjit evropian<sup>11</sup>, si një detyrë shumë e gjerë dhe komplekse, e cila është bazë për të gjitha të mëtejshme proceset e harmonizimit. Menaxhohet nga SÇE, pra shefi i sektorit për përgatitjen e versionit kombëtar të aki-së evropiane.**

<sup>9</sup> Pas vetos nga Franca dhe kundërshtimit të disa vendeve të tjera anëtare për miratimin e vendimit për fillimin e negociatave me Republikën e Maqedonisë dhe Shqipërinë në vitin 2019, Komisioni Evropian në shkurt 2020, pas konsultimeve me shtetet anëtare, propozoi një qasje të modifikuar në negociatat me vendet kandidatë, e njohur si metodologjia e re e zgjerimit.

<sup>10</sup> Me horizontale këtu nënkuptohet fusha shumë domethënëse, domethënë fusha thelbësore, të cilat janë thurur në të gjithë kapitujt e tjerë të negociatave, por nuk janë të përfshira në mënyrë eksplicite në Aktin e Bashkimit, prandaj nuk ka kapituj të veçantë kushtuar atyre fushave. Por duke qenë se ato janë vendimtare për suksesin e reformave apo edhe parakushtin e tyre, metodologjia evropiane e negociatave i vendos ato si çështje që duhen trajtuar në të gjithë kapitujt.

<sup>11</sup> Termi "e drejta evropiane" përdoret si sinonim i termit "aki" dhe ka të njëjtin kuptim, domethënë është një përkthim formal i termit në gjuhën shqipe.

# RRJEDHA E PROCESIT TË NEGOCIATAVE – NGA NEGOCIATAT DERI TE ANËTARËSIMI NË BE



Negociatat e anëtarësimit janë në fakt një proces i përshtatjes së shtetit kandidat me sistemin e vlerave, atë ligjor, ekonomik dhe social të BE-së. Shteti kandidat është i detyruar të harmonizojë plotësisht legjislacionin kombëtar me atë evropian, pra të transponojë të gjitha aktet ligjore dhe të respektojë dokumentet e ndryshme në fuqi në kuadër të aki-t evropian (Acquis communautaire).

Korniza Negociative (KN) konsiderohet si dokumenti më i rëndësishëm, me të cilin shtetet anëtare përcaktojnë qëndrimet bazë për negociata dhe detyrojnë Komisionin Evropian, i cili teknikisht i udhëheq negociatat në emër të shteteve anëtare, t'u përmbahet atyre. Korniza negociuese përcakton kursin, shtrirjen dhe strukturën, kushtet kyçe që duhen pranuar, procedurat dhe strukturat përmes të cilave do të zhvillohen negociatat deri në përfundimin e tyre, sipas klauzolës, "asgjë nuk është rënë dakord derisa të bihet dakord për gjithçka", që do të thotë se negociatat do të konsiderohen të hapura deri në momentin e arritjes së marrëveshjes së plotë ndërmjet dy palëve për të gjithë tekstin e Marrëveshjes së Anëtarësimit dhe nënshkrimin/nënshkrimin/ratifikimin e saj.<sup>12</sup>.

Procesi i negociatave fillon me të ashtuquajturat skringing, ose një analizë e detajuar e situatës aktuale në vendin kandidat për sa i përket përmbushjes së kriterëve të anëtarësimit dhe shkallës së përputhshmërisë me aki-n evropian në çdo kapitull, në dy faza:

**SKRININGU SHPJEGUES<sup>13</sup>**

**SKRININGU DYPALËSH.**

Skringingu filloi zyrtarisht më 15 shtator 2022 dhe do të zgjasë deri në fund të nëntorit 2023.<sup>14</sup> Duke qenë se metodologjia e re për negociatat e anëtarësimit u miratua në mars 2020, RMV-ja gjatë periudhës së shqyrtimit fillimisht do të duhet të kryejë aktivitete shtesë nga faza e parë (skringing shpjegues) në funksion të prezantimit të legjislacionit të ri të miratuar në periudhën prej 2018/2019 deri në 2022 në të gjithë kapitujt, si dhe një prezantim i aki-t evropian në seksionin e kriterëve ekonomike, funksionalitetit të institucioneve demokratike dhe reformës së administratës publike (elementët e rinj që sipas metodologjisë së re janë pjesë e klasterit Vlera Themelore).

<sup>12</sup> "NEGOCIATAT QASËSE PËR ANËTARËSIM NË BASHKIMIN EVROPIAN - STATUSI DHE HAPAT E TJERË" - Dragan Tilev, Këshilltar Shtetëror për Çështje Evropiane dhe Koordinator, SEP.

<sup>13</sup> Në rastin e Maqedonisë së Veriut (dhe Shqipërisë), KE në mënyrë të njëanshme, pa një vendim të Këshillit të BE-së, vendosi të fillojë aktivitetet përgatitore për skringingun zyrtar përmes ekzaminimeve shpjeguese, të cilat filluan në shtator 2018 (me kapitujt 23 dhe 24) dhe përfundoi në dhjetor 2019 me shpjegimin e të 33 kapitujve (gjithsej 16 muaj).

<sup>14</sup> Korniza kohore e skringingut, <https://www.sep.gov.mk/post/?id=13131#Y20ctr3MLIU>.

Një risi e rëndësishme në procesin e skringut, e prezantuar nga metodologjia e re, është se skringu dypalësh do të bëhet në grupe (klastere) dhe jo në kapituj të veçantë. Ai menjëherë supozon se do të ketë gjashtë seanca më të gjera skringu, të cilat do të zgjasin më shumë dhe do të përfshijnë një numër më të madh ekspertësh nga të dyja palët. Përgatitja e sesioneve të tilla supozohet të jetë më komplekse, me orientim të fortë strategjik dhe do të kërkojë një koordinim shumë të rreptë ndërsektorial.

Teknikisht, pas realizimit të fazës së parë të skringut analitik dhe menjëherë pas mbajtjes së konferencës së parë ndërqeveritare, procesi vazhdon me skring bilateral, gjegjësisht prezantim nga institucionet e RMV-së për:

- gjendjen e legjislacionit tonë dhe përputhshmërinë e tij me legjislacionin evropian dhe kuadrin institucional;
- aftësia për të zbatuar atë legjislacion (institucionet/kapacitetet, kompetencat, pajisjet teknike, burimet e nevojshme financiare për zbatimin e vazhdueshëm të rregulloreve dhe standardeve evropiane);
- track records, domethënë material i bazuar në statistika për zbatimin korrekt dhe të qëndrueshëm të legjislacionit të ri, të transponuar në sistemin ligjor nacional që nga hyrja në fuqi e tij;
- planet (nëse ka dhe janë të sigurta) për harmonizim të mëtejshëm, nëse janë mbajtur qëndrime zyrtare për çështjet kontestuese (nëse ka);
- për tema (rregullore) që mund të shpallen, për të cilat dihet paraprakisht se do të kërkohej një periudhë tranzicioni për zbatimin e tyre (të vonuar).

Planifikimi i procesit të negociatave dhe dinamika e tij nga aspekti teknik është temë e Drejtorisë së Përgjithshme, e cila mbulon edhe procesin e zgjerimit (DG NEAR), departamenti përgjegjës për Maqedoninë e Veriut, i cili koordinon të gjitha institucionet e tjera të KE-së që marrin pjesë në skring dhe është subjekt i strukturës përkatëse, e cila është përgjegjëse për koordinimin nga pala e RMV-së. Është e nevojshme që skringu paraprakisht të planifikohet në të gjitha detajet e tij teknike, veçanërisht pjesa e skringut dypalësh, sepse është një proces afatgjatë, masiv, kompleks dhe i kushtueshëm.<sup>15</sup>

---

<sup>15</sup> "NEGOCIATAT QASËSE PËR ANËTARËSIM NË BASHKIMIN EUROPIAN - STATUSI DHE HAPAT E TJERË" - Dragan Tilev, Këshilltar Shtetëror për Çështje Evropiane dhe Koordinator, SEP.



Ajo që është veçanërisht e rëndësishme të theksohet është se sipas rregullave të reja të negociatave dhe praktikës së përdorimit të standardeve (pikat referuese për hapjen e çdo grupi, standardet e përkohshme për matjen e progresit në kapitujt 23 dhe 24 dhe standardet për mbylljen e secilit kapitull veç e veç (përveç Klasterit të Vlerave Themelore, i cili mbyllet si një grup në tërësi), si një instrument domethënës për specifikimin, fokusimin dhe dinamizimin e procesit të negociatave, në fakt negociatat nisin tashmë gjatë skringut (sidomos në pjesën e skringut dypalësh).

Për të minimizuar numrin e standardeve, gjatë skringut, veçanërisht në fazën e dytë, kur Maqedonia e Veriut paraqet legjislacionin e saj dhe kapacitetet e saj institucionale në KE, duhet të përpiqemi të paraqesim situatën më të mirë të mundshme, me shumë detaje dhe argumente për pajtueshmërinë me ligjin e Bashkimit Evropian dhe plane të qarta për hapat e ardhshëm. Në atë mënyrë negociatat tashmë zhvillohen de facto, gjegjësisht bëhet një prezantim më i mirë dhe jepen argumente më bindëse, që do të nënkuptonte edhe një numër më të vogël të standardeve, pra hapje më të shpejtë të negociatave dhe negociata më të lehta e më të shpejta.

Për grupin e Vlerave Themelore në vetë kornizën e negociatave, paraprakisht janë përcaktuar dy standarde për hapjen e këtij grupi, konkretisht: Udhërrëfytyesi për Sundimin e Ligjit dhe Udhërrëfytyesi për Reformën e Administratës Publike.

Për këto arsye, përgatitjet për një skring të suksesshëm janë jashtëzakonisht të rëndësishme për ecurinë dhe dinamikën e mëtejshme të negociatave.

Pas përfundimit të dy fazave të skringut, Komisioni Evropian përgatit një raport mbi rezultatet e skringut, i cili në fakt është një vlerësim i gatishmërisë së shtetit kandidat për transponimin dhe zbatimin e aktit evropian, si dhe një rekomandim për hapjen e negociatave thelbësore. Raporti i skringut përmban informacion për secilin grup dhe element/kapitull individualisht dhe përbëhet nga katër pjesë:

- **pjesa e parë** është një seksion i përmbajtjes së grupit përkatës, d.m.th çdo elementi/kapitulli që është pjesë e atij grupi;
- **pjesa e dytë** paraqet paraqitjen e situatave, përkatësisht të shkallës së përputhshmërisë së Maqedonisë së Veriut me legjislacionin evropian, por edhe të politikave në fushat e caktuara, funksionalitetin e institucioneve dhe kapacitetin e tyre;

- **pjesa e tretë** është vlerësimi i Komisionit Evropian për shkallën e përputhshmërisë në bazë të skringut-prezantimeve në fazën e dytë;
- **Pjesa e katërt** është rekomandimi i KE-së për hapjen e negociatave në kapitullin përkatës (nëse ka një nivel të kënaqshëm përputhshmërie me legjislacionin evropian), si dhe kushtet në të cilat do të hapet klasteri dhe do të zhvillohen negociatat (përcaktorët për hapjen e grupimit në tërësi).

Si rregull dhe sipas procedurës së përcaktuar, KE-ja ia dorëzon palës së RMV-së pjesën e parë dhe të dytë të raportit të skringut për verifikimin e fakteve dhe komentet e mundshme shtesë. Në formë integrale, raportet e shqyrtimit për secilin grup u dërgohen të gjitha shteteve anëtare të BE-së, pra të katër pjesët, duke përfshirë të tretën, me vlerësimet e KE-së për shkallën e përputhshmërisë së legjislacionit të RMV-së me aki-n evropian dhe politikat përkatëse, dhe pjesa e katërt, me një rekomandim të përshtatshëm të KE-së për fillimin e negociatave për të gjithë klasterin (nëse niveli i shtrirjes është i kënaqshëm) ose me një rekomandim që së pari të përmbushen standardet e përcaktuara për hapjen e negociatave (opening benchmarks) përpara hapjes së anëtarësimit negociatat për klasterin përkatës. Këshilli i merr këto vendime unanimisht.

Negociatat zhvillohen në formën e një konference ndërqeveritare dypalëshe, në të cilën marrin pjesë përfaqësues të vendeve anëtare të BE-së, nga njëra anë, dhe përfaqësues të shtetit kandidat, nga ana tjetër. Në konferencë marrin pjesë edhe përfaqësues të Komisionit Evropian. Qëndrimet negociuese të BE-së në emër të shteteve anëtare përfaqësohen nga Presidenti i Këshillit të BE-së (Presidenca e BE-së). Nga ana e shtetit kandidat, negociatat drejtohen nga një delegacion i posaçëm negociator.

Negociatat zhvillohen në kuadrin e 35 kapitujve, nga të cilët 33 kapituj janë të grupuar në 6 grupe tematike dhe 2 kapitujt e tjerë negocohen individualisht. Negociatat për çdo grup do të hapen në tërësi, d.m.th. menjëherë, pasi janë përmbushur prioritetet e përcaktuara për integrim të përshpejtuar dhe reformat kryesore për secilin grup. Me hapjen e çdo grupi (klasteri), do të përcaktohen standardet për mbylljen e çdo kapitulli individual brenda klasterit. Periudha kohore nga hapja e një klasteri deri në mbylljen e kapitujve të veçantë, ku tashmë janë realizuar reforma të rëndësishme, pritet të jetë jo më shumë se një vit. Gjithashtu, grupet do të koordinohen me nënkomisionet e MSA-së, për të monitoruar nga njëra anë ecurinë në klaster dhe nga ana tjetër masat specifike për shtrirjen e përshpejtuar, të ndërmarra brenda strukturave të MSA-së.

Në drejtim të arritjes së besueshmërisë më të madhe të procesit të anëtarësimit është edhe fokusi i shtuar në themelet, pra në prioritetet kryesore të reformës. Kjo është arsyeja pse Vlerat Themelore (Fundamentals) do të hapen së pari dhe do të mbyllen të fundit dhe përparimi i tyre do të përcaktojë ritmin e të gjithë procesit të negociatave. Negociatat brenda klasterit të parë, Vlerat Themelore, do të zhvillohen sipas:

- Udhërrëfyesit për sundimin e ligjit, ekuivalent me planet e mëparshme të veprimit, i cili do të jetë pikënisja për hapjen e kapitujve. Gjatë negociatave do të vazhdojnë të përcaktohen standardet e përkohshme.
- Udhërrëfyesi për funksionimin e institucioneve demokratike dhe reformën e administratës publike.
- Procesi i reformës ekonomike, i udhëhequr nga Programi i Reformës Ekonomike, për të ndihmuar vendet të përmbushin kriteret ekonomike.

Brenda procesit të negociatave, të dyja palët duhet të tregojnë lidërsip më të madh politik nëpërmjet:

- 01** Samiteve të rregullta BE-Ballkani Perëndimor dhe intensifikimi i kontakteve ministrore, veçanërisht në fushat ku harmonizimi po përparon mirë dhe kriteret kryesore janë përmbushur.
- 02** Të gjitha organet e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit (MSA), Këshilli, komitetet dhe nënkomitetet, do të fokusohen në çështjet dhe reformat kryesore politike.
- 03** Shtetet Anëtare do të ftohen të kontribuojnë në mënyrë më sistematike në procesin e anëtarësimit, duke përfshirë ekspertët e tyre në monitorimin e zhvillimeve në terren, duke kontribuar në raportet vjetore të progresit dhe nëpërmjet ekspertizës sektoriale.
- 04** Komisioni Evropian do të vazhdojë të monitorojë progresin e përgjithshëm në negocia-ta. Në paketën (raportin) vjetor të zgjerimit do të propozojë më në detaje rrugën e reformave për vitin e ardhshëm, duke përfshirë propozimet për masa korigjuese.
- 05** Konferencat Ndërqeveritare (IGC) do të mbahen pas publikimit të paketës së raportit vjetor të Komisionit për të ofruar një forum për dialogun politik mbi reformat, për të mbikëqyrur procesin e përgjithshëm të anëtarësimit dhe për të planifikuar për vitin e ardhshëm, duke përfshirë hapjen dhe mbylljen e kapitujve/grupe kapitujsh (klasterë) dhe masa korigjuese të mundshme. Në IGC, të gjitha palët do të përfaqësohen në nivel të lartë për të mundësuar një dialog politik produktiv.

Për të matur dhe monitoruar progresin në secilin klaster/kapitull, Komisioni Evropian do të përcaktojë kushte dhe standarde të qarta, objektive, të detajuara, të verifikueshme dhe të sakta, të cilat do t'i lejojnë Maqedonisë së Veriut të përparojë sipas meritave të veta. Një aspekt kyç i procesit të qasjes së bazuar në merita është kushtëzimi si dhe kthyeshmëria e tij. Kjo do të thotë se BE-ja do të shpërblejë progresin në reforma duke përshpejtuar procesin e integritit, përfshirjen graduale në politika të caktuara, pjesë të veçanta të tregut të brendshëm dhe programe të caktuara të BE-së, si dhe mbështetje më të madhe financiare. Megjithatë, në rast ngecjeje apo ngecjeje në zbatimin e reformave, veçanërisht reformave që lidhen me sundimin e ligjit, do të pasojnë sanksione. Përkatësisht, BE-ja mund t'i pezullojë negociatat në fusha të caktuara ose, në rastin e fundit, t'i ndërpresë plotësisht ato; kapitujt që janë të mbyllur mund të rihapen ose rifillojnë; mund të reduktohet vëllimi ose shtrirja e mbështetjes financiare (me përjashtim të mbështetjes së shoqërisë civile); Mund të ndalen ose të tërhiqen disa përfitime, të tilla si qasja në programet e BE-së.

Në thelb, i gjithë procesi i negociatave bazohet në parimin **“asgjë nuk është rënë dakord derisa të bihet dakord për gjithçka”**.

Negociatat konsiderohen të përfunduara kur të gjitha klasterët/kapitujt negociues janë mbyllur me sukses dhe përfundimisht dhe janë përmbushur standardet përfundimtare.

Pas përfundimit të plotë të negociatave, Komisioni jep një opinion përfundimtar.

Në bazë të opinionit pozitiv të Komisionit, Parlamenti Evropian jep pëlqimin dhe Këshilli i BE-së njëzëri merr vendim për mbylljen e negociatave. Që nga ai moment, vendi merr statusin e vendit aderues.

Pas nënshkrimit të marrëveshjes së anëtarësimit dhe ratifikimit të saj nga të gjitha vendet anëtare të BE-së, si dhe nga shteti aderues, ai bëhet anëtar i ri i Unionit.

## ТЕМАТСКИ КЛАСТЕРИ/ПРЕГОВАРАЧКИ ПОГЛАВЈА И НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ

Тематски кластери, преговарачки поглавја/НПАА работни групи и надлежни институции

KLASTERË	KAPITUJ	INSTITUCIONE – BARTËS NË RMV/BE
1. Vlerat themelore	23 – Gjyqësori dhe të drejtat themelore	Ministria e Drejtësisë / Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësinë dhe Konsumatorët (DG JUST)
	24 – Drejtësia, liria dhe siguria	Ministria e Brendshme / Drejtoria e Përgjithshme për Migracionin dhe Çështjet e Brendshme (DG HOME) dhe Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësinë dhe Konsumatorët (DG JUST)
	Kriteret ekonomike	Kabineti i Zëvendës Presidentit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut i ngarkuar për çështje ekonomike dhe koordinim me departamentet ekonomike / Drejtoria e Përgjithshme për Zgjerim (DG NEAR) dhe Drejtoria e Përgjithshme për Çështje Ekonomike dhe Financiare (DG ECFIN)
	Funksionimi i institucioneve demokratike (kriteret politike)	Sekretariati për Çështjet Evropiane / Drejtoria e Përgjithshme për Zgjerim (DG NEAR)
	Reforma në administratën publike	Sekretariati i Përgjithshëm i Qeverisë së RMV/Drejtoria e Përgjithshme për Zgjerim (DG NEAR)
	5 – Prokurimi publik	Ministria e Financave (d.m.th. Byroja e Prokurimit Publik) / Drejtoria e Përgjithshme për Tregun e Brendshëm, Industrinë, Sipërmarrjen dhe NVM-të (DG GROW)
	18 – Statistika	Enti Shtetëror i Statistikave / Eurostat
	32 – Kontrolli financiar	Ministria e Financave / Drejtoria e Përgjithshme për Buxhetin dhe Zyra Kundër Mashtrimit (OLAF)

KLASTERË	KAPITUJ	INSTITUCIONE – BARTËS NË RMV/BE
<b>2. Tregu i brendshëm</b>	1– Qarkullimi i lirë i mallrave	Ministria e Ekonomisë / Drejtoria e Përgjithshme për Tregun e Brendshëm, Industrinë, Sipërmarrjen dhe NVM-të (DG GROW)
	2– Liria e lëvizjes së punëtorëve	Ministria e Punës dhe Politikës Sociale / Drejtoria e Përgjithshme për Punësimin, Çështjet Sociale dhe Përfshirjen (DG EMPL)
	3– E drejta e themelimit dhe liria për të ofruar shërbime	Ministria e Ekonomisë / Drejtoria e Përgjithshme për Tregun e Brendshëm, Industrinë, Sipërmarrjen dhe NVM-të (DG GROW)
	4– Lëvizja e lirë e kapitalit	Ministria e Financave / Drejtoria e Përgjithshme për Stabilitetin Financiar, Shërbimet Financiare dhe Bashkimin e Tregut të Kapitalit (DG FISMA)
	6– E drejta e shoqërive tregtare	Ministria e Ekonomisë / Drejtoria e Përgjithshme për Tregun e Brendshëm, Industrinë, Sipërmarrjen dhe NVM-të (DG GROW)
	7– E drejta e pronësisë intelektuale	Zyra Shtetërore e Pronësisë Industriale dhe Ministria e Kulturës (për fushën përkatëse) / Drejtoria e Përgjithshme për Tregun e Brendshëm, Industrinë, Sipërmarrjen dhe NVM-të (DG GROW)
	8– Politika e konkurrencës	Ministria e Ekonomisë / Drejtoria e Përgjithshme për Konkurrencën (DG COMP)
	9– Shërbimet financiare	Ministria e Financave / Drejtoria e Përgjithshme për Stabilitetin Financiar, Shërbimet Financiare dhe Bashkimin e Tregut të Kapitalit (DG FISMA)
	28– Mbrojtja e konsumatorit dhe mbrojtja e shëndetit	Ministria e Ekonomisë dhe Ministria e Shëndetësisë (për zonën përkatëse) / Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësinë dhe Konsumatorët (DG JUST)
<b>3. Konkurentnost и инклузивен раст</b>	10– Информатичко општество и медиуми	Министерство за информатичко општество и администрација / Генерален директорат за комуникациски мрежи, содржина и технологија (DG CNECT)
	16– Оданочување	Министерство за финансии / Генерален директорат за даноци и царинска унија (DG TAXUD)
	17– Економска и монетарна политика	Министерство за финансии / Генерален директорат за економски и финансиски прашања (DG ECFIN)

KLASTERË	KAPITUJ	INSTITUCIONE – BARTËS NË RMV/BE
<b>3. Konkurrueshmëria dhe rritja gjithëpërfshirëse</b>	19 – Politika sociale dhe punësimi	Ministria e Punës dhe Politikës Sociale / Drejtoria e Përgjithshme për Punësimin, Çështjet Sociale dhe Përfshirjen (DG EMPL)
	20 – Ndërmarrjet dhe politika industriale	Ministria e Ekonomisë / Drejtoria e Përgjithshme për Tregun e Brendshëm, Industrinë, Sipërmarrjen dhe NVM-të (DG GROW)
	25 – Shkenca dhe kërkimi	Ministria e Arsimit dhe Shkencës / Drejtoria e Përgjithshme për Kërkim dhe Inovacion (DG RTD)
	26 – Arsimi dhe kultura	Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe Ministria e Kulturës (për zonën përkatëse) / Drejtoria e Përgjithshme për Arsimin dhe Kulturën (DG EAS)
	29 – Bashkimi Doganor	Ministria e Financave - Administrata Doganore / Drejtoria e Përgjithshme për Tatimet dhe Bashkimin Doganor (DG TAXUD)
<b>4. Agjenda e gjelbër dhe lidhje e qëndrueshme</b>	14 – Politika e transportit	Ministria e Transportit dhe Lidhjeve / Drejtoria e Përgjithshme për Lëvizshmëri dhe Transport (DG MOVE)
	15 – Energjia	Ministria e Ekonomisë / Drejtoria e Përgjithshme e Energjisë (DG ENER)
	21 – Rrjetet trans-evropiane	Ministria e Transportit dhe Lidhjeve / Drejtoria e Përgjithshme për Lëvizshmëri dhe Transport (DG MOVE) dhe Drejtoria e Përgjithshme për Energji (DG ENER)
	27 – Mjedisi dhe ndryshimet klimatike	Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor / Drejtoria e Përgjithshme për Veprim Klimatik (DG CLIMA), Drejtoria e Përgjithshme për Mbrojtjen Civile dhe Operacionet Humanitare (DG ECHO) dhe Drejtoria e Përgjithshme për Mjedis (DG ENV)
<b>5. Burimet, bujqësia dhe kohezioni</b>	11 – Bujqësia dhe Zhvillimi Rural	Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Menaxhimit të Ujërave / Drejtoria e Përgjithshme për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (DG AGRI)
	12 – Siguria ushqimore, politika veterinare dhe fitosanitare	Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Menaxhimit të Ujërave / Drejtoria e Përgjithshme për Shëndetin dhe Sigurinë Ushqimore (DG SANTE)

KLASTERË	KAPITUJ	INSTITUCIONE – BARTËS NË RMV/BE
5. Ресурси, земјоделство и кохезија	13 – Peshkimi	Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Menaxhimit të Ujërave / Drejtoria e Përgjithshme për Çështjet Detare dhe Peshkimin (DG MARE)
	22 – Politika rajonale dhe koordinimi i instrumenteve strukture	Ministria e Financave / Drejtoria e Përgjithshme për Politikat Rajonale dhe Urbane (DG REGIO)
	33 – Dispozitat financiare dhe buxhetore	Ministria e Financave – detyrime që ndiqen në mënyrë specifike në kapituj të ndryshëm nga drejtori të ndryshme të përgjithshme të BE-së
6. Marrëdhëniet e jashtme	30 – Marrëdhëniet e jashtme	Ministria e Ekonomisë dhe Ministria e Punëve të Jashtme / Drejtoria e Përgjithshme për Tregtinë (DG TRADE), Drejtoria e Përgjithshme për Bashkëpunim Zhvillimor (DG DEVCO), Drejtoria e Përgjithshme për Politikat e Fqinjësisë dhe Negociatat e Zgjerimit (DG NEAR) dhe Drejtoria e Përgjithshme për Mbrojtjen Civile dhe Operacionet Humanitare ( DG ECHO)
	31 – Politika e Jashtme, Siguria dhe Mbrojtja	Ministria e Punëve të Jashtme / Shërbimi Evropian i Veprimit të Jashtëm (EEAS)



## DOKUMENTET KRYESORE KOMBËTARE NË PROCESIN E INTEGRIMIT EVROPIAN

Procesi i integrimi evropiane të Maqedonisë së Veriut nënkupton reforma që kanë qëllim përfundimtar përmirësimin e cilësisë së jetës së të gjithë qytetarëve të saj. Planifikimi dhe monitorimi i arritjeve luajnë një rol kyç në këtë proces. Ekzistojnë disa dokumente kryesore të planifikimit që përcaktojnë prioritetet e reformës, si dhe përgjegjësitë/kompetencat, afatet dhe burimet totale të nevojshme për përmbushjen e tyre. Njëkohësisht, është me rëndësi të madhe që planifikimi i përgjithshëm kombëtar, përkatësisht të gjitha planet, strategjitë dhe dokumentet tjera të institucioneve dhe organeve shtetërore të harmonizohen me dokumentet evropiane të planifikimit<sup>16</sup>. Rëndësi më të madhe, përveç KLSH-së, kanë edhe: NPAA, PER dhe dokumentet që lidhen me planifikimin e ndihmës (financiare) evropiane dhe mbi të gjitha NSD.

**Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit (MSA)** është dokumenti kryesor që rregullon marrëdhëniet kontraktuale midis Maqedonisë së Veriut dhe BE-së. MSA-ja me protokollet shoqëruese, në fakt, paraqet kornizën ligjore mbi të cilën bazohet bashkëpunimi i përgjithshëm me BE-në në fusha të ndryshme gjatë gjithë këtyre viteve – nga transporti, përmes ekonomisë dhe financave e deri te bashkëpunimi politik.

Me qëllim të planifikimit dhe monitorimit më të mirë të procesit të përafrimit me aki-n evropian, Maqedonia e Veriut po përgatit një Program Kombëtar për Përafrim me Ligjin e BE-së (NPAA), i cili miratohet për një periudhë 3-vjeçare dhe rishikohet çdo vit. Koordinator i procesit të gjerë që përfshin më shumë se 100 institucione shtetërore është SÇE

### Aki evropian përbëhet nga:

- përmbajtja, parimet dhe qëllimet politike të Marrëveshjeve;
- legjislacioni i miratuar me zbatimin e marrëveshjeve (rregulloret, direktivat dhe aktet zbatuese);
- praktika gjyqësore e Gjykatës së Drejtësisë së BE-së;
- deklaratat dhe rezolutat e miratuara nga BE-ja;
- masat e miratuara në kuadrin e përbashkët të jashtme dhe të politikës së sigurisë;
- masat që lidhen me fushën e drejtësisë dhe punëve të brendshme;
- marrëveshjet ndërkombëtare të lidhura nga BE-ja dhe marrëveshjet e lidhura ndërmjet vendeve të

**Burimi:** Eurlex, <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/acquis.html>

<sup>16</sup> Kjo ka rëndësi edhe më të madhe, sepse pas anëtarësimit në BE do të varet në masë të madhe planifikimi dhe zbatimi i politikave të përbashkëta dhe në veçanti përdorimi i fondeve evropiane, por edhe në përgjithësi suksesi i RSM-së si anëtare e BE-së. mbi aftësinë e administratës shtetërore përgatit dhe zbaton vetë dokumentet e planifikimit në mënyrë të pavarur, profesionale dhe profesionale.

Për të planifikuar dhe monitoruar aspektet ekonomike të procesit të anëtarësimit, është një detyrim për të gjitha vendet e Ballkanit Perëndimor të përgatisin një Program kombëtar të Reformave Ekonomike (PRE). Bartësi i dokumentit<sup>17</sup> dhe institucioni kyç për monitorimin e zbatimit të tij është Ministria e Financave. Në mungesë të një plani tjetër zhvillimi<sup>18</sup>, PRE përfaqëson një strategji zhvillimi gjithëpërfshirëse, e cila vlerësohet nga institucionet evropiane brenda një procesi të barabartë me semestrin evropian, ku vlerësohen dhe monitorohen reformat ekonomike të shteteve anëtare.

Kur bëhet fjalë për zbatimin e Instrumentit për Asistencën e Para-Aderimit (IPA), sektorët dhe aktivitetet janë planifikuar në bazë të një Dokumenti Kombëtar të Strategjisë Indikative për IPA, i cili përgatitet nga BE-ja, me të dhëna nga aktorët përkatës kombëtarë. Në përputhje me planifikimin financiar dhe programor në nivel të BE-së, dokumenti përgatitet për një kohëzgjatje prej 7 vitesh dhe gjatë kësaj periudhe rishikohet një herë. Në bazë të këtij dokumenti përgatiten dokumentet e programit për sektorët individualë në IPA-në nacionale.

---

<sup>17</sup> Dokumenti miratohet në afat të mesëm për tre vjet dhe përditësohet/rishikohet çdo vit.

<sup>18</sup> Maqedonia nuk ka një dokument të përgjithshëm apo gjithëpërfshirës për zhvillim kombëtar. Gjatë gjithë periudhës së pavarësisë, Plani Kombëtar i Zhvillimit është hartuar vetëm një herë, përndryshe një praktikë e zakonshme në vendet anëtare të BE-së.

## FONDET DHE PROGRAMET EVROPIANE NË MBËSHTETJE TË PROCESIT TË INTEGRIMIT EVROPIAN

Kur bëhet fjalë për fondet dhe programet evropiane në dispozicion për Maqedoninë e Veriut, rolin kryesor koordinues e luan SÇE përmes Departamentit të Koordinimit të Ndihmës së Jashtme. Zëvendëskryeministri i ngarkuar për çështjet evropiane ka funksionin e koordinatorit kombëtar të IPA-s (NIPAK), dhe drejtuesi i Departamentit për Ndihmën e Jashtme është drejtuesi i zyrës së NIPAK-ut, i cili koordinon të gjithë strukturën e IPA-s në vend të shpërndarë në linjën e institucioneve (përgjegjëse dhe të përfshira).

Në kuadër të IPA-s, institucioni përgjegjës për administrimin e fondeve që u janë besuar institucioneve kombëtare, pra financimin dhe lidhjen e kontratave në kuadër të menaxhimit indirekt (të decentralizuar) të fondeve, është Ministria e Financave, përkatësisht Departamenti për Financim dhe Kontraktim. Është në të njëjtën kohë institucioni që ka pasqyrën më të mirë për përdorimin e fondeve dhe vendosjen e sistemit të menaxhimit të IPA-s, si bazë për përdorimin e fondeve strukturore pas anëtarësimit. IPARD, si komponent plotësisht i decentralizuar i IPA-s, menaxhohet përmes Agjencisë së Pagesave (IPARD), e cila është e ngarkuar për lëshimin e thirrjeve dhe lidhjen e kontratave.

Me qasjen e re të vendosur për periudhën 2014-2020, IPA zbatohet në kuadër të programeve sektoriale, bazuar në dokumente specifike strategjike kombëtare. Për secilin sektor/nësektor, krijohet një grup pune sektorial (GPS) i ngarkuar me programimin, përkatësisht përgatitjen e dokumenteve të veprimit me aktivitete specifike. Në GPS, përveç përfaqësuesve të institucioneve kombëtare nga sektori specifik, duhet të përfshihen edhe përfaqësues të organizatave të shoqërisë civile.

## Grupet punuese sektoriale (GPS) për IPA

Sektori	Institucioni – koordinator/drejtues i GPS-së dhe kontakt i kryesuesit
<b>Sundimi i ligjit dhe të drejtat themelore</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Drejtësisë - PSG për Drejtësi (Frosina Tasevska – frosina.tasevska@mjustice.gov.mk)</li> <li>Ministria e Brendshme - PSG për Punë të Brendshme (Maja Cvetkovska maja_cvetkovska@moi.gov.mk)</li> </ul>
<b>Qeverisja dhe demokracia</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës - PSG për Reformën e Administratës Publike (Miroslav Grozdanovski miroslav.grozdanovski@mioa.gov.mk)</li> <li>Ministria e Financave – PSG për Menaxhimin e Financave Publike (Ana Veljanovska Nanevska ana.veljanovska@finance.gov.mk)</li> </ul>
<b>Mjedisi dhe ndryshimet klimatike</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Vesna Indova Tochko v.indova@moepp.gov.mk)</li> </ul>
<b>Transporti</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Transportit dhe Lidhjeve (Darko Miceski darko.miceski@mtc.gov.mk)</li> </ul>
<b>Konkurrueshmëria dhe inovacioni</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zyra e Zëvendëskryeministrit për Çështje Ekonomike (Maja Bariq Maja.Barik@gs.gov.mk)</li> </ul>
<b>Arsimi, punësimi dhe politika sociale</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Punës dhe Politikës Sociale (Alexandra Slavkovska aslavkoska@mtsp.gov.mk)</li> <li>Ministria e Arsimit dhe Shkencës (Ivana Batiniq Popovska ivana.batinik@mon.gov.mk)</li> </ul>
<b>Bujqësia dhe Zhvillimi Rural</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Menaxhimit të Ujërave (Maja Lazareska Joveska maja.lazareska@mzsv.gov.mk)</li> </ul>
<b>Bujqësia dhe Zhvillimi Rural</b>	Ministria e Vetëqeverisjes Lokale - GPS për Zhvillim Lokal dhe Rajonal (kryesohet sipas funksionit të ministrit)
<b>Shëndetësi</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Shëndetësisë (Biljana Celevska biljana.celevska@zdravstvo.gov.mk)</li> </ul>
<b>Në fazën e formimit është edhe GPS për Energjinë</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ministria e Ekonomisë (Lokman Shaqiri lokman.shakiri@economy.gov.mk).</li> </ul>

Kur është fjala për të ashtuquajturat IPA rajonale, pra fondet e akorduara vendeve të Ballkanit Perëndimor për bashkëpunimin rajonal dhe mbi të gjitha për zbatimin e projekteve të mëdha infrastrukturore, një organ kyç ndërinstitucional në nivel kombëtar i ngarkuar me koordinimin e procesit të përgatitjes dhe përzgjedhjes së projekteve për financim është Komiteti Kombëtar i Investimeve. Ai bashkë-kryesohet nga NIPAK dhe Ministri i Financave, dhe Ministrinë e Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit, Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, Ekonomisë, Shoqërisë Informative dhe Administratës, Punës dhe Politikës Sociale, Drejtësisë, Arsimit dhe Shkencës, Shëndetësisë, Punëve të Jashtme dhe Zyra e Zëvendëskryeministrit për Çështjet Ekonomike.

Përveç IPA-së, Maqedonia e Veriut ka qasje në një pjesë të programeve të Unionit që përfaqësojnë fondet evropiane të disponueshme si për shtetet anëtare ashtu edhe për vendet e treta, në baza konkurruese. Për të siguruar pjesëmarrjen në to, shteti paguan të ashtuquajturat “biletë hyrëse”, e cila u mundëson subjekteve të ndryshme (bashki, organizata të shoqërisë civile, universitete, institucione publike, shkolla, media etj.) të aplikojnë në thirrjet e hapura. Në lidhje me këto programe, brenda institucioneve të linjës ka koordinatorë që synojnë të sjellin mundësi financimi tek audienca e synuar, të rrisin ndërgjegjësimin dhe të ofrojnë informacion. Programet e mëposhtme janë të disponueshme për periudhën 2021–2028:

## FONDET DHE PROGRAMET EVROPIANE NË MBËSHTETJE TË PROCESIT TË INTEGRIMIT EVROPIAN

Programi i Unionit	Pikat e kontaktit dhe agjencitë (ekzekutive) përgjegjëse për zbatimin
<b>Horizon Europe (2021-2027)</b>  <b>Programi i BE-së për Kërkim dhe Inovacion</b>	Koordinator kombëtar dhe pika kontakti kombëtare për Horizon Europe  Ministria e Arsimit dhe Shkencës Pasqyrë e pikave të kontaktit  EISMEA European Innovation Council and SMEs Executive Agency Këshilli Evropian i Inovacionit dhe Agjencia Ekzekutive për NVM-të  REA European Research Executive Agency Agjencia Ekzekutive Evropiane e Kërkimeve  CINEA European Climate Infrastructure and Environment Executive Agency Agjencia Ekzekutive Evropiane për Infrastrukturën Klimatike dhe Mjedisin  ERC European Research Council Këshilli Evropian i Kërkimeve
<b>SMP Single Market Programme</b>  <b>Programi i BE-së për të mbështetur një treg të vetëm funksional dhe të qëndrueshëm</b>	EISMEA European Innovation Council and SMEs Executive Agency Këshilli Evropian i Inovacionit dhe Agjencia Ekzekutive për NVM-të  EEN Enterprise Europe Network  Pikat e kontaktit në Maqedoni të Rrjetit Evropian të Ndërmarrjeve
<b>ESF + direct (EASi)</b>  <b>Fondi Evropian Social + (Programi i BE-së për punësim dhe inovacion social-nga 2021. si degë e ESF+)</b>	EASi në vendin tuaj – pikat kombëtare të kontaktit  Ministria e Punës dhe Politikës Sociale Kontakt: Departamenti për Integritime Evropiane
<b>Creative Europe</b>  <b>Programi i BE-së për të mbështetur kulturën dhe krijimtarinë</b>	EACEA Европска извршна агенција за образование и култура  Evropa reaktive - desku Maqedonia e Veriut  Agjencia e filmit e RMV-së
<b>ERASMUS +</b>  <b>Programi evropian për mbështetjen e arsimit, trajnimit, rinisë dhe sportit</b>	Veprimet e centralizuara të EACEA: EACEA Agjencia Ekzekutive Evropiane e Arsimit dhe Kulturës  Veprimet e decentralizuara të NAEOPM: Agjencia Kombëtare për Programet e Arsimit Evropian dhe Lëvizshmërinë

Programi i Unionit	Pikat e kontaktit dhe agjencitë (ekzekutive) përgjegjëse për zbatimin
<b>CERV-Citizens, Equality, Rights and Values</b>  <b>Programi Evropian për Barazi, të Drejta dhe Vlera</b>	EACEA – Agjencia Ekzekutive Evropiane e Arsimit dhe Kulturës  Pika kontakti për Maqedoninë e Veriut
<b>European Solidarity Corps</b>  <b>Korpusi Evropian i Solidaritetit</b>	EACEA – Agjencia Ekzekutive Evropiane e Arsimit dhe Kulturës Portali evropian i të rinjve  AKPAEL – Agjencia Kombëtare për Programet e Arsimit Evropian dhe Lëvizshmërinë
<b>FISCALIS</b>  <b>Programi i BE-së për bashkëpunimin e shërbimeve tatimore të vendeve pjesëmarrëse</b>	Drejtoria e Përgjithshme për Tatimet dhe Bashkimin Doganor / Administrata Doganore  Programi nuk është i hapur për aplikime nga subjekte të jashtme.
<b>Customs</b>  <b>Programi i BE-së për bashkëpunimin e shërbimeve doganore të vendeve pjesëmarrëse</b>	Drejtoria e Përgjithshme për Tatimet dhe Bashkimin Doganor / Administrata e të Ardhurave Publike  Programi nuk është i hapur për aplikime nga subjekte të jashtme.
<b>EU Civil Protection Mechanism</b>  <b>Programi i BE-së për mbrojtjen civile</b>	<a href="https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en">https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en</a>
<b>EU4Health</b>  <b>Programi i BE-së për shëndetin publik</b>	European Health and Digital Executive Agency (HaDEA)

# 02

## PJESA E DYTË

RAPORTIMI PËR INTEGRIMET  
EVROPIANE: ÇFARË DUHET TË DI?



## 10 REKOMANDIME PËR MBULIMIN MEDIATIK TË NEGOCIATAVE

Me futjen e metodologjisë së re të zgjerimit, deri diku krijohen sfida të reja, të cilat do të ndikojnë edhe në raportimin e gazetarëve për procesin e ri. Duke pasur parasysh këtë, ka disa rregulla që janë veçanërisht të rëndësishme për t'u zbatuar.

**01 Kuptojeni metodologjinë tërësisht të re, por edhe si funksionon dhe si do të shpaloset.** Të mësuarit se si të zhvillohet ky proces nuk mund të jetë i përhershëm, për sa kohë që negociatat janë në vazhdim. Mos u ndjeni në siklet nëse nuk i kuptoni të gjitha këto plotësisht. Kërkoni burime për raportimin tuaj duke komunikuar me njerëz që punojnë në BE, por edhe me studiues apo njerëz të përfshirë në negociata, në mënyrë që të keni mundësinë e një mirëkuptimi më të madh. Pikërisht kjo është puna e personave të përmendur.

**02 Kornizoni politikën tuaj editoriale.** Kur redaktoni dhe raportoni, mendoni dy herë përpara se të vendosni se çfarë është e vlefshme për audiencën tuaj. Ky është një proces përgjithësisht i njohur dhe përfshin njohuritë tuaja për një çështje të caktuar të lidhur me negociatat, si dhe njohuritë e redaktorit tuaj përgjegjës dhe/ose kryeredaktorit, në biseda të drejtpërdrejta, ose në Bordin Redaktues.

**03 Ruajeni procesin duke theksuar qëllimin e reformave dhe mbi të gjitha zbatimin e tyre.** Ky do të jetë një proces i vazhdueshëm gjatë negociatave. Detyra juaj kryesore është të kontrolloni vazhdimisht se çfarë është vendosur dhe nëse qeveria po e zbaton atë apo jo. Përqendrohuni më shumë në parakushtet dhe theksoni përparimin e bërë ose nënvizoni fushat ku nevojitet më shumë vëmendje për të bërë përparim.

**04 Mos harroni se publiku nuk e di atë që ju dini.** Ju gjithmonë duhet t'i shpjegoni audiencës tuaj në mënyrën më të saktë, por edhe të thjeshtë, detyrimet dhe kriteret që duhen përm-bushur. Jini të detajuar dhe, nëse nuk keni një mundësi të tillë në shkrimet tuaja, atëherë jini sa më të qartë.

**05 Kur kritikoni në raportet tuaja, jini gjithmonë konstruktiv, si për qeverinë ashtu edhe për BE-në, por edhe për shtetet e tjera anëtare të BE-së.** Si zakonisht, pala e askujt nuk është plotësisht e gabuar ose plotësisht e drejtë, veçanërisht gjatë çdo negociimi. Mos mendoni vetëm për agjendën e qeverisë suaj. Ndonjëherë nuk është vetëm bardh e zi, por zonat gri duhen zbuluar dhe vënë në dukje. Ju duhet të shpjegoni argumentet e të dyja palëve në mënyrën më të saktë. E njëjta gjë vlen edhe për qeveritë e tjera në BE. Ndërsa ky proces bëhet gjithnjë e më politik, duke u lejuar vendeve anëtare të BE-së të luajnë një rol më ndërhyrës në negociata, ju duhet të zbuloni dhe shpjegoni në detaje të gjitha argumentet për audiencën tuaj.

**06 Tregoni nëse ka dualizëm retorik nga qeveria nacionale.** Ndonjëherë qeveritë përdorin një gjuhë tjetër për audiencën e tyre vendase dhe një retorikë të ndryshme për përfaqësuesit e BE-së ose krerët e shteteve. Duhet theksuar dhe vënë në dukje në mënyrë që opinioni të mos mashtrohet apo habitet më vonë nga veprime të caktuara të BE-së.

**07 Raportoni se çfarë po ndodh me negociatat në prapaskenë dhe qëllimin e tyre.** Kjo është një detyrë mjaft e vështirë, por është detyrë e gazetarit të zbulojë se çfarë është thënë apo rënë dakord në takime të mbyllura me dyer të mbyllura, d.t.th. në takimet e ambasadorëve të BE-së përpara këshillave të BE-së ose Këshillit të Çështjeve të Përgjithshme. Përdorni sa më shumë burime për këtë qëllim dhe mos u mbështetni vetëm tek qeveria juaj, d.t.th. te përfaqësuesve vendas, nacional. Mund të marrë më shumë kohë, por raporti juaj do të jetë i drejtë dhe i balancuar. Në kuadër të kësaj, mos harroni se BE-ja në shumicën e rasteve shmang komunikimin për problemet. Madje, në komunikatat dhe deklaratat e tyre theksojnë vetëm kompromise. Kështu që gjithmonë rilexoni me kujdes.

**08 Shmangni përdorimin e fjalëve teknike, si p.sh. zhargonit.** Në njoftimet publike, zëdhënësit/zyrtarët e marrëdhënieve me publikun dhe zyrtarët priren të përdorin terma teknikë në zhargonin e BE-së. Mësoni ta kuptoni më mirë atë që thuhet, por mos e përdorni, sepse audiencia e përgjithshme nuk e kupton plotësisht. Gjeni mënyra për t'i bërë këto fjalë më të kuptueshme bazuar në kontekstin e dhënë.

**09 Mos përdorni stereotipe.** Nuk ka asnjë të mirë apo të keqe në procesin e negociatave. Në to ka vetëm interesa të BE-së dhe interesa nacionale, pra qëllimet e palëve të përfshira. Jini sa më të drejtë në vlerësimin e argumenteve të secilës palë. Kështu, imazhi për publikun do të jetë i plotë dhe i balancuar.

**10 Në procesin e negociatave, përqendrohuni (kur është e mundur) në shtetet e tjera kandidatë për në BE.** Kjo mund t'ju lejojë të bëni krahasime ose të nënvizoni përparimin ose gabimet e bëra në të njëjtin proces. Ju gjithashtu mund të përdorni histori dhe përvoja të tilla si shembuj.

Mos e informoni audiencën përmes përdorimit të lajmeve të rreme. Ka shumë mjete se si të shmangni prodhimin e “lajmeve” të tilla. Sigurisht, gjithmonë mund të mbështeteni në mënyrën tradicionale të gazetarisë - kontrolloni burimet dhe informacionin tuaj sa më shumë që të jetë e mundur. Mos u mbështetni vetëm në një burim.

## RAPORTIMI NGA BRUKSELI DHE RAPORTIMI NGA SHKUPI - DALLIME DHE VËSHTIRËSI

Shumica e mediave, kur raportojnë për Bashkimin Evropian dhe ngjarjet që ndodhin në ose rreth tij, krijojnë lajme që nuk u drejtohen evropianëve si qytetarë të Bashkimit, por francezëve, holandezëve, grekëve dhe qytetarëve të tjerë të shteteve anëtare.

Nënteksti i kësaj janë pyetjet se çfarë bën BE-ja për ne dhe si ndikon tek ne? Rrjedhimisht, kur gazetarët dërgohen të raportojnë për BE-në, ata bëjnë atë që u duket e natyrshme – sjellin me vete shtetin, kombin, interesat dhe mënyrën e tij të menduarit.

Shumica e gazetarëve, që raportojnë nga Brukseli, mbulojnë tema që lidhen me institucionet qendrore të BE-së, me të dy sytë e përqendruar në përcaktimin se si po veprojnë për ose kundër interesave të vendit të tyre.

Ose, siç do të thoshte ish-redaktori i Economist, Bill Emmott:

**"Shumica e mediave huqin një pjesë të madhe të rrëfimit kur fokusohen vetëm te audienca e tyre vendase."**

Korrespondentët me bazë në Bruksel mund të kuptojnë më mirë kompleksitetin e funksionimit të institucioneve, por edhe atë që është më e rëndësishme në lidhje me politikat dhe vendimet aktuale që negociohen. Raportimi nga Brukseli gjithashtu u jep gazetarëve mundësinë për të kuptuar më mirë vendet në fokusin e tyre ose për të udhëtuar më shumë në kryeqytetet evropiane ku ndonjëherë merren vendime.

E vërteta është se korrespondentët kanë qasje më të mirë në burime, në informacione jozyrtare (off record), por edhe një kuptim më të mirë të termave komplekse dhe zhargonit të BE-së. Megjithëse teknologjia moderne dhe puna në internet kanë bërë të mundur që gazetarët të raportojnë për BE-në nga shtëpia, rezultati i punës së tyre është gjithmonë prapa kolegëve të tyre në Bruksel. Prandaj, sa më shumë gazetarët të kenë informacione dhe njohuri të plotë për atë që po vendoset - aq më shumë BE dhe institucionet e saj do të mbahen përgjegjës për atë që vendoset.

- Lexoni mediat e përditshme që i përkushtohen pjesërisht ose plotësisht BE-së dhe gjenerojnë lajme për dhe nga Brukseli. Të tilla janë “Politico”, “Bloomberg”, “Euronews”, “Financial Times”, “Euraactiv”, “EU-Observer”.

Disa nga këto organizata mediatike, të tilla si Financial Times, Bloomberg ose Politico, nxjerrin buletine që japin një përshkrim të shkurtër të asaj që po ndodh në Bruksel në baza ditore. Një shembull i kësaj është "Politico's Brussels Playbook" dhe "Bloomberg's Brussels edition". Gjithashtu, ato ndihmojnë për të kuptuar të ashtuquajturat “Gjuha e Brukselit”, pra fjalët teknike të përdorura, më saktë zhargoni i BE-së.

- Abonohuni në institucionet e BE-së ose vizitoni faqet e tyre të internetit përkatëse për agjendën e tyre javore, publikimet publike dhe mediatike, mjetet audiovizive dhe emrat e kontakteve. Për të filluar, këtë mund ta bëni me Këshillin e BE-së në adresën [subscriptions@nsl.consilium.europa.eu](mailto:subscriptions@nsl.consilium.europa.eu).

- Vendosni komunikim me zëdhënësit (personat e marrëdhënieve me publikun dhe personat e marrëdhënieve me median) të institucioneve të BE-së. Kur krijoni komunikimin e parë me ta, në e-mail ose gjatë telefonatës, përcillni saktësisht përshkrimin tuaj të punës (rolin tuaj në redaksi), shtrirjen e fushave tuaja të interesit (sektori që mbulon), përvojën tuaj dhe arsyet pse keni nevojë për informacion të besueshëm dhe të besueshëm për çështje të caktuara. Ju gjithashtu mund të ndani me ta disa nga publikimet tuaja të kaluara (tekste, kontribute, intervista...) për t'i ndihmuar ata të kuptojnë më mirë ju si gazetar, por edhe fushat tuaja të interesit.

- Ndiqni sa më shpesh të jetë e mundur konferencën e mesditës së zëdhënësve të Komisionit të BE-së. Rrethana lehtësuese është se të gjithë janë online. Ju mund t'i parashtroni pyetjet tuaja përpara ose edhe gjatë konferencës online. Në këtë mënyrë, përveç informacionit, do të mësoheni edhe me gjuhën e folur dhe teknike të Brukselit, pra zhargonin e BE-së.

- Ndiqni Komisionerët, Zëdhënësit dhe Deputetët e BE-së në Twitter. Madje edhe institucionet specifike të BE-së. Në këtë mënyrë nuk do të humbisni asnjë njoftim, deklaratë apo takim publik përkatës. Ndodh shpesh që në Twitter të gjeni edhe shprehje, deklaratat, tituj dhe madje edhe një video jo standarde, e cila mund të jetë e dobishme për raportimin tuaj.

- Gjithashtu, ndiqni korrespondentët e BE-së nga media të ndryshme në Bruksel në Twitter. Ata kanë qasje shumë më të shpejtë në lajme, drejtpërdrejt nga burimi dhe zakonisht i ndajnë ato shumë shpejt dhe në shumicën e rasteve kanë informacion ekskluziv. Përdorni këto burime informacioni për të hulumtuar më tej nevojat tuaja. Ju madje mund t'u shkruani atyre një mesazh direkt në profilet e tyre në Twitter (në DM = mesazhe direkte). Zakonisht nuk janë shumë miqësorë me kolegët, por ka përjashtime. Nëse jeni specifik dhe jepni një shpjegim të vështirësive tuaja, duke treguar se po i kontaktoni për të kuptuar më mirë një pjesë të caktuar informacioni ose histori, ato mund të jenë të dobishme.

- Përfitoni nga çdo mundësi për të udhëtuar në Bruksel. Institucionet evropiane, think-tankset e BE-së dhe shoqatat e mediave të BE-së shpesh organizojnë udhëtime falas për gazetarët. Kjo është mundësia juaj më e mirë për të takuar njerëz dhe për të krijuar sa më shumë kontakte. Për të vendosur komunikim me burimet tuaja, si dhe rrjetëzim me njerëz nga BE-ja. Kështu do të kuptoni më së miri se si punojnë apo flasin institucionet, personat e marrëdhënies me mediat apo kolegët tuaj në Bruksel.

### 01 Mos përdorni terma teknike ose zhargon në raportet tuaja

Zyrtarët dhe institucionet e BE-së, të lidhura drejtpërdrejt dhe tërthorazi me ta, shpesh flasin një gjuhë që është specifike për sektorin e tyre, por në shumicën e rasteve në raportet e shtypit kjo mund të jetë konfuze për publikun. Një gjuhë e tillë shpesh mund të gjendet në dokumentet zyrtare të BE-së, si të ashtuquajturat Konkluzionet e Këshillit Evropian. Gazetari duhet të thjeshtojë gjuhën teknike ose zhargonin e përdorur në këto situata duke përdorur fjalë të përshtatshme që mund të kuptohen nga kushdo në audiencë që ndjek raportin.

Ndonjëherë do t'ju duhet të shpjegoni fraza që nuk janë vetë-shpjeguese, të tilla si "marrëveshja e asociimit" ose "klaster". Ju gjithashtu mund të përdorni fjalët tuaja në lidhje me atë specifike që nuk është mjaft e qartë, ose të jeni krijues dhe të gjeni fjalë të tjera të ngjashme, si dhe disa që mund të shmangen asociimet negative. Në rastin e shprehjes "klaster", e cila përmendet gjithnjë e më shumë për shkak të metodologjisë së re, mund të thuash në mënyrë përshkruese, për shembull, "grupi themelor i kapitujve", duke e shoqëruar kështu grupin e parë me kapitujt themelorë.

Nëse jeni duke bërë një intervistë për lajmet dhe zyrtari, pra i intervistuari përdor shpesh gjuhë teknike, mund t'i kërkonit me mirësjellje t'u përgjigjet pyetjeve duke përdorur një gjuhë të qartë dhe të kuptueshme, siç bëjmë shpesh gjatë intervistave me mjekët.

### 02 Mos harroni se publiku nuk di aq shumë sa ju

Në përgjithësi, publiku nuk ka njohuri të detajuara dhe të specializuara për atë që ju raportoni. Kjo është arsyeja pse është e rëndësishme që çdo raport të ketë informacion të mjaftueshëm për të kapur pamjen për audiencën. Gjenero ekuilibrin e duhur. Për të siguruar pamjen e plotë, është e rëndësishme që gazetarët që mbulojnë BE-në të njihen plotësisht me natyrën dhe funksionet e institucioneve të BE-së.

### 03 Përfshini audiencën – lexuesit, shikuesit dhe dëgjuesit tuaj

Njoftimet për BE-në shpesh paraqiten në mënyrë abstrakte, sikur këto çështje nuk shqetësojnë publikun aq sa shqetësojnë qeverinë dhe institucionet vendase. Një mënyrë për t'i bërë kontributet/artikujt më tërheqës dhe më të rëndësishëm është të vlerësohet efekti që një iniciativë apo vendim i BE-së do të ketë në jetën e qytetarëve dhe më pas ta shpjegojë këtë në fillim të raportit, mundësisht në krye.

### 04 Humanizoni storjet tuaja

Shtojca ose artikulli do të ketë gjithmonë një ndikim më të madh nëse ilustrohet përmes shembujve njerëzorë - një bisedë me një qytetar të prekur drejtpërdrejt nga një vendim apo iniciativë e BE-së. Mënyra më e përdorur për të humanizuar raportet gazetareske është kryerja e një sondazhi me qytetarët ose në BE të njohur si vox pop (lat. vox populi = zëri i popullit). Por anketa duhet të përdoret vetëm nëse tema është aq e gjerë sa që fjalë për fjalë prek një numër të madh të popullsisë, siç është tema e rregullores së BE-së që ndikon në përgatitjen e turshive nëpër amvisëri.

### 05 Ilustroni storjet tuaja

Shumë tekste dhe artikuj të shtypit për BE-në rrjedhin nga deklaratat e bëra nga politikanë ose zyrtarë në takime publike ose konferenca shtypi. Përdorni gjithmonë inserte dhe atmosferë audio/video nga takimet e personave përkatës dhe nga gjërat që lidhen pikërisht me deklaratat e dhëna (në lidhje me përmbajtjen). Mos e privoni audiencën nga fotografia dhe konteksti i plotë përmes mjeteve audiovizive kur redaktoni për mediat online/të shkruara. Duke privuar audiencën tuaj, ju minimizoni ndikimin e mediumit tuaj. Kjo është veçanërisht e rëndësishme në fillim dhe në fund të raportit.



### BURIMET MEDIATIKE

Bashkimi Evropian ka 27 shtete anëtare me gati 450 milionë qytetarë (2022). Ekziston një gamë e gjerë e Departamentit të Burimeve të Shtypit të Bashkimit Evropian, faqe interneti specifike që përmbajnë raporte mediatike dhe informacione për institucionet individuale, dhe në përgjithësi, për gjithçka që lidhet me BE-në. Çdo Drejtori e Përgjithshme (DG) e Komisionit Evropian ka zëdhënësin e vet dhe personin e tij për marrëdhënie me median dhe publikun. E njëjta gjë ndodh në të gjitha institucionet e tjera, si p.sh. Këshilli Evropian, Parlamenti Evropian, Shërbimi Evropian i Veprimtë Jashtëm (EEAS) e të tjera. Çdo ditë ka një konferencë të mesditës në Bruksel, e cila mund të shikohet drejtpërdrejt ose më vonë.

#### Lidhje të përgjithshme të dobishme:

- [https://european-union.europa.eu/index\\_en](https://european-union.europa.eu/index_en)

Faqja EUROPA.EU është faqja zyrtare e Bashkimit Evropian. Është një pikënisje e mirë nëse kërkon informacione për BE-në dhe nuk dini mjaftueshëm për faqet e internetit evropiane. Këtu do të gjeni informacione për BE-në, lidhje me institucionet dhe organet, lajmet aktuale, legjislacionin evropian dhe informacione të tjera të dobishme.

- <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/ebs/both/>

Shërbimi audiovizual i BE-së ku mund të shikoni "Evropa përmes satelitit", shërbimi televiziv i BE-së për profesionistët e medias.

- [https://european-union.europa.eu/contact-eu/press-contacts\\_en](https://european-union.europa.eu/contact-eu/press-contacts_en)

Kjo faqe përmban informacione se kë të kontaktoni nëse dëshironi të dini më shumë për ndonjë temë specifike ose nëse dëshironi informacion për diçka që nuk ishte pjesë e konferencës për media.

- [https://europa.eu/newsroom/home\\_en](https://europa.eu/newsroom/home_en)

Në këtë faqe të redaksisë së BE-së mund të gjeni njoftime për publikun, njoftime për ngjarje të planifikuara dhe informacione të tjera të dobishme.

- <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/home/en>

Kjo faqe ju lejon të kërkoni për njoftime publike për një temë specifike në gjuhë të ndryshme.

- [https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/press-services/press-releases-and-notifications\\_en](https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/press-services/press-releases-and-notifications_en)

Në këtë faqe ju mund të regjistroheni në shërbimet e informacionit nga Komisioni Evropian.

- <https://www.consilium.europa.eu/en/>

Kjo faqe ofron njoftime publike nga Këshilli i BE-së.

- <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/>

Kjo faqe vë në dispozicion njoftimet publike nga Parlamenti Evropian.

## KUSH ËSHTË KUSH?

Nuk nevojitet ndonjë kërkim të gjatë për të gjetur kontakte nga zyrat, pra nga personat e marrëdhënieve me publikun dhe mediat e përfaqësuesve zyrtarë të Bashkimit Evropian. Secili prej zyrtarëve të lartë dhe presidencës ka një përfaqësues të përkushtuar për marrëdhëniet me publikun dhe median, i cili kujdeset të sigurojë informacionin dhe t'u përgjigjet pyetjeve që ju nevojiten për raportet tuaja në media.

Një shembull që u nevojitet gjithmonë gazetarëve që mbulojnë vendet kandidate është, natyrisht, Zyra e Komisionerit për Fqinjësinë dhe Zgjerimin, e cila mund të gjendet nga personi (dhe jo nga funksioni) që kryen atë detyrë në momentin e caktuar në uebin:

**[https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024\\_en](https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024_en)**

Në këtë faqe interneti keni të gjithë komisionerët që ju interesojnë për këtë temë. Në anën e majtë keni mundësinë për të parë ekipin e komisionerit dhe aty janë të listuara të gjitha kontaktet që ju nevojiten për të komunikuar me ta.

Në organogramet e drejtorive të përgjithshme shihet organizimi hierarkik i çdo drejtorie dhe ndarja e përgjegjësive. Në faqen në vijim jepet një shembull për Drejtorinë e Përgjithshme për Zgjerimin dhe Politikën e Fqinjësisë, ku Ballkani Perëndimor është nën kompetencën e seksionit organizativ të shënuar "D.3 (tre)". Në kuadër të kësaj njësie organizative ka të punësuar zyrtarë përgjegjës drejtpërdrejt për Maqedoninë e Veriut dhe për çështje të veçanta që lidhen me anëtarësimin, për shembull, IPA ose kriteret politike.

Organogrami i Drejtorisë së Përgjithshme për Politikën e Fqinjësisë dhe Zgjerimit (shembull):

**[https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/near\\_org\\_october\\_2022.pdf](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/near_org_october_2022.pdf)**

Në faqen: "Who's Who", që në fakt është një regjistër i zyrtarëve të Bashkimit Evropian, mund të gjeni informacion më të detajuar për organizimin e drejtorive sipas niveleve më të ulëta hierarkike, si dhe numrat e kontaktit të zyrtarëve përgjegjës.

**<https://op.europa.eu/en/web/who-is-who/organization/-/organization/NEAR/NEAR>**

Adresat elektronike të Komisionit Evropian përpilohen në këtë mënyrë:

**firstname.lastname@ec.europa.eu**

Përveç komisionerëve, është e rëndësishme të komunikohet edhe me ekipin e marrëdhënieve me median; BE-ja ka shërbimin e saj të veçantë për komunikimin me median dhe publikun, i përbërë nga zëdhënës dhe zëvendësit e tyre, si dhe ndihmës për çështjet që janë të rëndësishme për ju.

Drejtoria e Përgjithshme për Komunikim është departamenti i Komisionit përgjegjës për shpjegimin e politikave të BE-së për publikun e jashtëm. Drejtoria mban Komisionin Evropian të informuar për zhvillimet dhe tendencat politike në opinionin publik dhe në media. Ai gjithashtu koordinon fushatat e komunikimit brenda Komisionit.

Ekipi aktual i zëdhënësve të Komisionit mund të qaset përmes faqes së internetit:

**[https://ec.europa.eu/info/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-spokespersons-service\\_en](https://ec.europa.eu/info/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-spokespersons-service_en)**

Kontaktet e shtypit, pra zëdhënësit e bashkëpunimit ndërkombëtar, janë personat e mëposhtëm:

**[https://ec.europa.eu/info/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-spokespersons-service\\_en?field\\_job\\_tags\\_tid\[\]=26523&field\\_job\\_tags\\_tid\[\]=22728&field\\_job\\_team\\_group\\_tax\\_tid=All](https://ec.europa.eu/info/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-spokespersons-service_en?field_job_tags_tid[]=26523&field_job_tags_tid[]=22728&field_job_team_group_tax_tid=All)**

Adresat elektronike të deputetëve të Parlamentit Evropian përpilohen në këtë mënyrë:

**firstname.lastname@europarl.europa.eu**

Faqja e internetit e Shërbimit Evropian të Veprimit të Jashtëm (EEAS) liston numrat e telefonit dhe adresat e postës elektronike të zëdhënësve të EEAS dhe personave përgjegjës për marrëdhëniet me median. Mos harroni se puna e këtyre oficerëve është t'u përgjigjen pyetjeve të gazetarëve dhe mediave. Ata do t'ju japin përgjigje për pyetjet tuaja; është detyrim i tyre.

**<https://op.europa.eu/en/web/who-is-who/organization/-/organization/EEAS/EEAS>**

Përveç kësaj, Delegacioni i BE-së në RMV ka gjithashtu një numër anëtarësh të stafit të cilët mund t'i kontaktoni për informacion. Të dhënat e tyre të kontaktit mund të gjenden në faqen e mëposhtme:

**[https://op.europa.eu/en/web/who-is-who/organization/-/organization/DEL\\_MKD/DEL\\_MKD](https://op.europa.eu/en/web/who-is-who/organization/-/organization/DEL_MKD/DEL_MKD)**

Mos harroni se mënyra më e shpejtë për të marrë informacion është përmes rrjeteve sociale, veçanërisht përmes Twitter-it, sepse përgjithësisht pranohet si një qasje e shpejtë për të informuar publikun, përmes lajmeve të shkurtra apo deklaratave të personave me interes për median, e ndonjëherë edhe komente për dypalëshe (të shteteve-anëtare ose anëtare me kandidatë), por edhe për zhvillimet kombëtare në vendin me interes për BE-në dhe zyrtarët e saj. Pra, për të qenë vazhdimisht në kontakt me këto lajme, ndiqni profilet e komisionerëve aktualë, zëdhënësve, personave të marrëdhënieve me median, por edhe në përgjithësi të institucioneve. Në këtë faqe mund të kërkoni për kontakte në institucionet apo personat e dëshiruar në të gjitha rrjetet sociale:

**[https://europa.eu/european-union/contact/social-networks\\_en](https://europa.eu/european-union/contact/social-networks_en)**

Natyrisht, ndiqni gjithashtu mediat, fushëveprimi i raportimit të të cilave është BE. Këtë e kemi thënë në fillim të kapitullit të mëparshëm të këtij udhëzuesi. Më poshtë janë lidhjet me mediat më me ndikim të fokusuar në BE.

Media dhe portalet e specializuara:

- **Politico** (ofron mundësinë për të marrë buletinet tematike falas): <https://www.politico.eu/>
- **Euractiv** (ofron mundësinë për të marrë një buletin ditor falas): <https://www.euractiv.com/>
- **EU-Observer** (ofron mundësinë për të marrë një buletin ditor falas): <https://euobserver.com/>
- **Euronews** – uebsajti dhe televizioni i disponueshëm në disa gjuhë, duke përfshirë shqip dhe serbisht: <https://www.euronews.com/>
- **European Western Balkans** – portal i specializuar për integrimin evropian të Ballkanit: <https://europeanwesternbalkans.com/>

Zyra e Publikimeve e BE-së. Në këtë faqe mund të kërkoni të gjitha publikimet e publikuara nga BE-ja, legjislacionin e BE-së si dhe legjislacionin kombëtar të Shteteve Anëtare, grupe të dhënash nga fusha të ndryshme, një portal elektronik për prokurimet publike dhe tenderët e publikuar nga BE-ja, si dhe shumë të tjera të dobishme. informacion zyrtar.

**<https://op.europa.eu/en/home>**

Shërbimi Kërkimor i Parlamentit Evropian (Think Tank) (EPRS):

**<https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/stay-informed/research-and-analysis>**  
**или**

**<https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/home>**

Qendra Multimediale e Parlamentit Evropian – monitorim i drejtpërdrejtë dhe video materiale të incizuara nga seancat plenare dhe të komisioneve parlamentare, si dhe materiale të tjera nga puna e Kuvendit.

**<https://multimedia.europarl.europa.eu/en/home?referer=%22www.europarltv.europa.eu%22>**

Qendra Multimediale e Këshillit të Ministrave – monitorim i drejtpërdrejtë i seancave të hapura, konferencave për shtyp dhe ngjarjeve të tjera publike të punës së Këshillit të Ministrave.

**<https://video.consilium.europa.eu/en/webcasts>**

EURLex – portal për aktin evropian (traktatet themeluese, legjislacioni i miratuar me zbatimin e traktateve – rregulloret, direktivat dhe aktet zbatuese, praktika gjyqësore e Gjykatës së Drejtësisë së BE-së, deklaratat dhe rezolutat e miratuara nga BE-ja, masat të miratuara në kuadrin e politikës së përbashkët të jashtme dhe të sigurisë, masat që lidhen me fushën e drejtësisë dhe punëve të brendshme, marrëveshjet ndërkombëtare të lidhura nga BE-ja dhe marrëveshjet e lidhura ndërmjet shteteve të BE-së në fushën e aktiviteteve të BE-së, informacionet përkatëse për transponimin legjislativ dhe praktikave gjyqësore në sistemin nacional).

**<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>**

Eurostat – portali i Shërbimit Statistikor Evropian, i cili ofron informacione dhe raporte statistiko-re për shtetet anëtare, si dhe për shtetet kandidatë dhe shtetet që negociojnë anëtarësimin.

**<https://ec.europa.eu/eurostat/>**

## QASJE FALAS NË INFORMACION

E drejta e qasjes të lirë në informacion (dokumentet zyrtare, procesverbalet dhe agjendat e takimeve, arkivi historik) për qytetarët dhe banorët e BE-së garantohet nga traktatet themeluese (neni 15 i TFBE).

Regjistri i dokumenteve të Komisionit Evropian:

**<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?>**

Portali për të kërkuar qasje në dokumentet e Komisionit Evropian, si dhe dokumentet e dërguara në KE nga palët e treta:

**<https://ec.europa.eu/transparency/documents-request/home>**

“Ask the EU” është një platformë online ku qytetarët dhe organizatat mund të dërgojnë kërkesa për qasje në dokumente tek institucionet evropiane. Ekziston edhe një seksion profesional i destinuar për gazetarë dhe studiues, i cili ofron një mjet për qasje në informacionin - "të gjitha në një".

- **<https://www.asktheeu.org/en>**
- **<https://blog.asktheeu.org/2020/06/asktheeu-pro/>**

## FABRIKAT E MENDIMIT (THINK-TANKS) PËR ÇËSHTJE EVROPIANE

Ka shumë shoqata, organizata joqeveritare, institute kërkimore dhe organizata të tjera që merren me zhvillimet në, për dhe rreth BE-së. Këtu përfshihen edhe grupet e mendimit që, me përvojë jashtëzakonisht të gjatë, bëjnë kërkime dhe analiza që mund të jenë një ndihmë serioze për gazetarët. Shumë nga drejtuesit e këtyre organizatave kishin përvojë të drejtpërdrejtë duke punuar për BE-në dhe në të, dhe më pas ata përdorën profesionalizmin dhe njohuritë e tyre në kërkime dhe analiza nga jashtë. Persona të tillë mund t'ju shpjegojnë me shumë detaje dhe t'ju udhëheqin kur ngecni në çështje të caktuara. Në përgjithësi, të gjithë janë të disponuar për komunikim me gazetarët, sepse është në interes të jenë prezent në media, për të ruajtur ndikimin dhe besueshmërinë.

Ne rendisim disa prej tyre në këtë doracak, por sigurisht që mund të vini te të tjera, të cilat janë pak a shumë të njohura për gazetarët dhe publikun e BE-së.

- **BRUGEL**, Laboratori Ekonomik Evropian dhe Global në Bruksel (Bruksel)  
<http://www.bruegel.org/>
- **Carnegie Europe (Bruksel)**  
<http://www.carnegieeurope.eu/>
- **Центар за студии за европска политика, ЦЕПС (Брисел)**  
<http://www.ceps.be/>
- **Qendra për Studime të Politikave Evropiane, CEPS (Bruksel)**  
<https://ecfr.eu/>
- **Këshilli Evropian për Marrëdhëniet me Jashtë, ECFR**  
<http://www.friendsofeurope.org/>
- **Fondacioni Grek për Politikën Evropiane dhe të Jashtme, ELIAMEP (Athinë)**  
<https://www.eliamep.gr/en/>
- **Instituti Mbretëror Elcano (Madrid)**  
<https://www.realinstitutoelcano.org/en/>
- **Qendra për Studimet e Rosisë, Evropës, Azisë (CREAS) Bruksel**  
<https://creasbrussels.org/home>



## OJQ-TË NË MAQEDONI QË MERREN ME ÇËSHTJE EVROPIANE:

- **Instituti për Politikë Evropiane – EPI**

<https://epi.org.mk/>

- **Instituti për Demokraci Societas Civilis – IDSCS**

<https://idscs.org.mk/mk/>

- **Instituti për Kërkime Ekonomike dhe Politika – Finance Think**

<https://www.financethink.mk/>

- **Qendra për Strategji Evropiane - Eurothink**

<http://eurothink.mk/>

## EUROSLANG (“GJUHA” EVROPIANE) DHE SI TA KUPTOJMË ATË

### 01 Akronimet dhe shkurtesat

<http://publications.europa.eu/code/en/en-5000400.htm>

### 02 Baza e të dhënave të BE-së, me terminologjinë e BE-së

<https://iate.europa.eu/home>

### 03 Koleksioni i terminologjisë së BE-së

<https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

### 04 Një koleksion fjalorësh tematikë të shumtë mbi BE-në

<https://termcoord.eu/eu-glossaries-overview/>

### 05 Fjalorët tematikë të EUROSTAT - Shërbimi Statistikor i BE-së

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Thematic\\_glossaries](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Thematic_glossaries)

## **06 Fjalorth i INTERREG – Programet e Bashkëpunimit Territorial të BE-së (RMV është gjithashtu pjesë e këtij në bashkëpunim me Greqinë dhe Bullgarinë)**

<https://www.interregeurope.eu/glossary-terms>

## **07 Fjalorth i termave të BE-së në lidhje me institucionet e BE-së, politikat e BE-së dhe zgjerimin - dokument:**

<https://termcoord.eu/wp-content/uploads/>

[2016/07/glossary-institutions-policies-and-enlargement-of-the-European-Union.pdf](https://termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/glossary-institutions-policies-and-enlargement-of-the-European-Union.pdf)

## **08 Fjalorth i termave të përdorur në politikën e konkurrencës së BE-së - publikim**

<https://op.europa.eu/en/publication>

[-detail/-/publication/100e1bc8-cee3-4f65-9b30-e232ec3064d6](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/100e1bc8-cee3-4f65-9b30-e232ec3064d6)

## **09 Zhargoni i BE-së dhe alternativat e mundshme për shkrim të qartë**

<https://wikis.ec.europa.eu/display/WEBGUIDE/09.+Jargon+and+clear+writing+alternatives>

## **10 Manual i Komisionit Evropian me këshilla për shkrimin e qartë**

[https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/clear\\_writing\\_tips\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/clear_writing_tips_en.pdf)

## **11 Baza e të gjithë legjislacionit të politikave evropiane. Përmbledhje e legjislacionit të BE-së sipas temës**

<https://eur-lex.europa.eu/browse/summaries.html>

## **12 Faqet e internetit të instituteve kërkimore – rishikim mujor i përmbajtjes së përzgjedhur**

<https://councillibrary.wordpress.com/think-tank-review/>

## **13 Platforma burimore në gjuhën maqedonase**

[www.eu.org.mk](http://www.eu.org.mk)

# 03

## PJESA E TRETË

### INSTITUCIONET DHE ORGANET EVROPIANE

## MBULIMI MEDIATIK I BE-SË

- Si mund të kontaktoj me institucionet evropiane dhe të marr informacionin e nevojshëm?
- Ku duhet të drejtohem dhe cili zëdhënës do të më japë informacionin e duhur?
- A kërkohen akreditime për çdo institucion të BE-së?

Në raportimin për Bashkimin Evropian duhet ditur se, pas çdo procesi, ligji dhe vendimi evropian qëndron një institucion, organ dhe agjenci e caktuar evropiane e BE-së. Ekipet e profesionistëve janë të ngarkuar për përcjelljen e informacionit në media. Çdo gazetar i ri në procesin e raportimit të BE-së duhet të dijë të bëjë distinkcion ose dallim ndërmjet institucioneve; në atë mënyrë më lehtë do të arrijë në vendin e duhur për informacionin e nevojshëm.

### A кои се европските институции, тела и линк до прес службите

<b>Parlamenti Evropian</b> <a href="https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts">https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts</a>
<b>Këshilli i BE-së dhe Këshilli Evropian</b> <a href="https://www.consilium.europa.eu/en/press/contacts/">https://www.consilium.europa.eu/en/press/contacts/</a>
<b>Komisioni Evropian</b> <a href="https://commission.europa.eu/about-european-commission/contact/press-services/press-contacts/commissions-spokespersons-service_en">https://commission.europa.eu/about-european-commission/contact/press-services/press-contacts/commissions-spokespersons-service_en</a>
<b>Gjykata Evropiane e Drejtësisë</b> <a href="https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_25870/">https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_25870/</a>
<b>Shërbimi Evropian i Veprimit të Jashtëm</b> <a href="https://www.eeas.europa.eu/eeas-press-team_en">https://www.eeas.europa.eu/eeas-press-team_en</a>
<b>Institucione dhe organe të tjera:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Banka Qendrore Evropiane</b> <a href="https://www.ecb.europa.eu/press/contacts/html/index.en.html">https://www.ecb.europa.eu/press/contacts/html/index.en.html</a></li><li>• <b>Gjykata Evropiane e Auditorëve</b> <a href="https://www.eca.europa.eu/en/media-contact">https://www.eca.europa.eu/en/media-contact</a></li><li>• <b>Komiteti Ekonomik Evropian</b> <a href="https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/contact-press-office">https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/contact-press-office</a></li><li>• <b>Komiteti Evropian i Rajoneve</b> <a href="https://cor.europa.eu/en/Pages/media-centre.aspx">https://cor.europa.eu/en/Pages/media-centre.aspx</a></li><li>• <b>Banka Evropiane e Investimeve</b> <a href="https://www.eib.org/en/infocentre/contact/index.htm">https://www.eib.org/en/infocentre/contact/index.htm</a></li></ul>

Ekzistojnë gjithashtu një sërë organesh dhe agjencish të tjera të rëndësishme që nuk janë institucione formale. Këto përfshijnë agjenci të specializuara dhe të decentralizuara.

Shembull: Organi për Partitë Politike Evropiane dhe Fondacionet Politike Evropiane; Instituti Evropian për Barazi Gjinore (EIGE); agjencitë dhe organet e Komunitetit Evropian të Energjisë Atomike (Euroatom) dhe shumë të tjerë. Çdo agjenci ka përfaqësuesin e vet përgjegjës për median ose zyrën e shtypit.

Pra, nëse doni të merrni informacion nga Agjencia Evropiane e Policisë (Europol), hapni faqen e internetit, ku janë shënuar personat e kontaktit, ekipi i medias, adresat e postës elektronike dhe lokacioni.

<https://www.europol.europa.eu/contact-us>

## KOMISIONI EVROPIAN

Komisioni Evropian është organi ekzekutiv i Bashkimit Evropian, i përbërë nga 27 komisionerë të BE-së (një nga çdo shtet anëtar) dhe i vendosur në Bruksel. Çdo Komisioner Evropian ka ekipin e tij të shtypit dhe zëdhënësin kryesor. Duke qenë se Maqedonia e Veriut është vend negociator për anëtarësim në BE, mediat shpesh kontaktojnë me zëdhënësin e Komisionerit Evropian për Zgjerim dhe Politikë të Fqinjësisë së Mirë. Maqedonia e Veriut gjithashtu merr raporte të rregullta progresi nga KE - këtu përfshihen të gjitha fushat dhe kapitujt për të cilët vendi do të negociojë me BE-në.

### Renditja e kontakteve në Komisionin Evropian

- **Zëdhënësit dhe shërbimet e shtypit për politikat e caktuara**

- **Shërbimet e shtypit në vendet anëtare**

[https://commission.europa.eu/about-european-commission/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-eu-countries\\_en](https://commission.europa.eu/about-european-commission/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-eu-countries_en)

- **Shërbimi audioviziv**

<https://audiovisual.ec.europa.eu/en/contact>

- **Eurostat - Zyra e Statistikave (zyra për shtyp)**

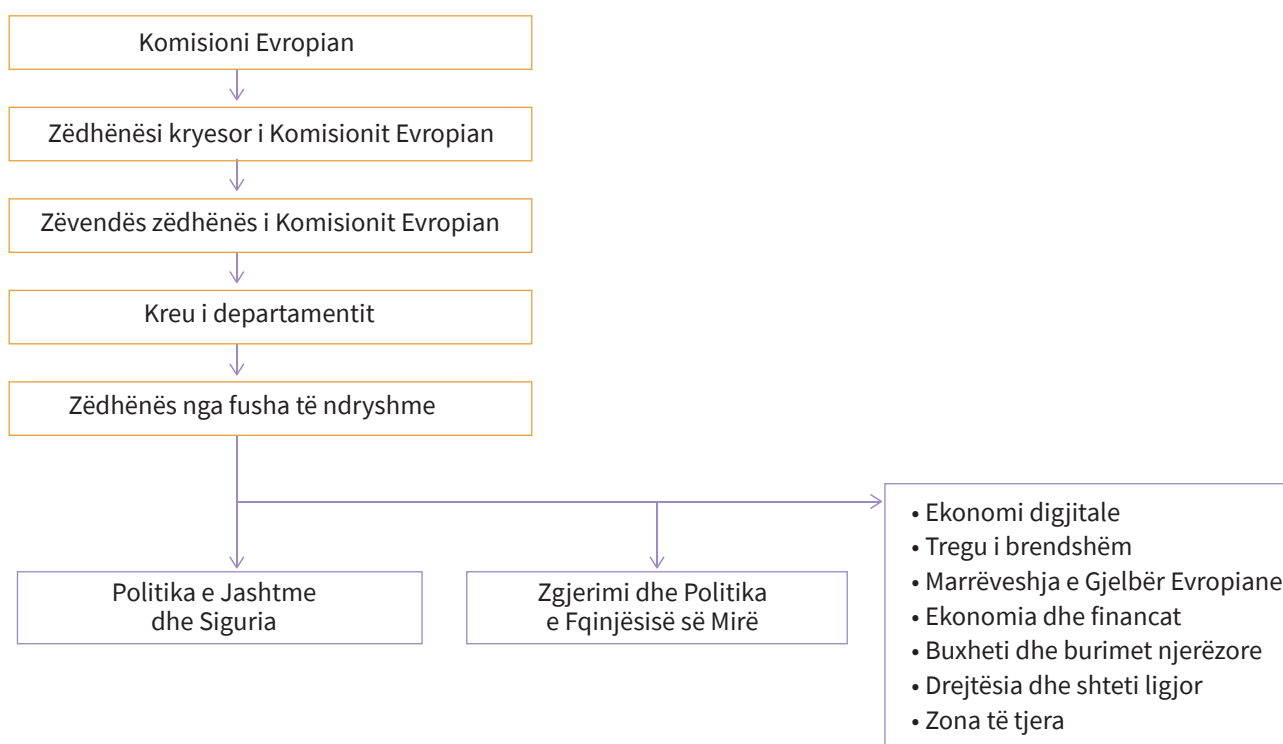
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/contact-us/press-services>

- **OLAF – lufta kundër mashtrimit dhe korrupsionit (zyra e shtypit)**

[https://anti-fraud.ec.europa.eu/contacts\\_en](https://anti-fraud.ec.europa.eu/contacts_en)

## SHËRBIMI I ZËDHËNËSES SË KOMISIONIT

Shërbimi i zëdhënësës është zëri zyrtar i Komisionit Evropian në raport me median. Organizon konferenca për shtyp, informime dhe është pika kryesore e kontaktit për mediat. Rreth 100 profesionistë janë përgjegjës për komunikimin me gazetarët. Lejohen akreditimet vjetore dhe ditore për pjesëmarrje në Komision, akreditimet ditore për monitorimin online dhe ftesat e gazetarëve për brifingje nga Komisioni Evropian.

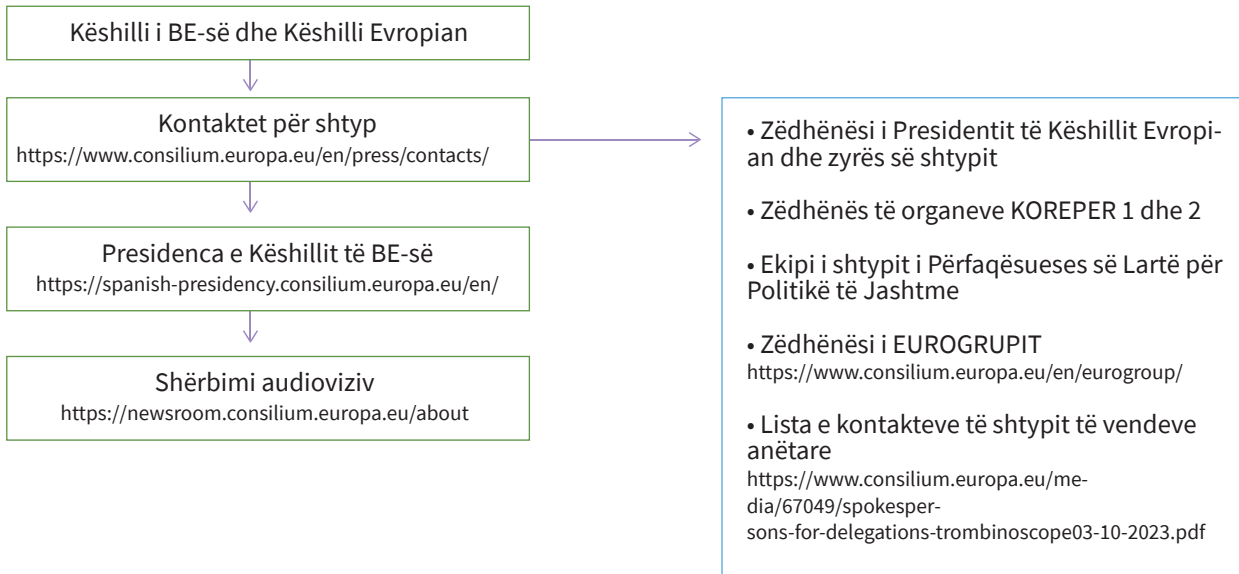


## KËSHILLI I BE-SË DHE KËSHILLI EVROPIAN

Këshilli i Bashkimit Evropian përbëhet nga ministra të qeverisë nga çdo shtet anëtar i BE-së, të cilët takohen për të diskutuar ndryshimet dhe miratimin e ligjeve, si dhe koordinimin e politikave të BE-së. Ka konfigurime të ndryshme – këshilli i kryesuar nga Përfaqësuesja e Lartë e Bashkimit për Punët e Jashtme dhe Politikën e Sigurisë dhe këshillat e kryesuara nga shteti anëtar që mban presidencën gjashtëmujore të radhës të BE-së.

Këshilli Evropian, nga ana tjetër, përbëhet nga krerët e qeverive të shteteve anëtare të BE-së, Presidenti i Këshillit Evropian, Presidenti i Komisionit Evropian dhe Përfaqësuesi i Lartë i Unionit për Punët e Jashtme dhe Politikën e Sigurisë.

## Mënyra më e lehtë për të marrë informacion nga Këshilli i BE-së dhe Këshilli Evropian



## PARLAMENTI EVROPIAN

Parlamenti Evropian është organ parlamentar dhe së bashku me Këshillin e Bashkimit Evropian formojnë organin më të lartë legjislativ brenda BE-së. Parlamenti Evropian ka selinë në Bruksel, Luksemburg dhe Strasburg. Ekzistojnë dy lloje akreditimi të disponueshme në Parlamentin Evropian: akreditimi afatshkurtër i medias dhe akreditimi vjetor i medias. Shumë vende janë në dispozicion për akreditimin e gazetarëve në periudha të caktuara, si në Bruksel ashtu edhe në Strasburg.

### 01 Për qasje më të lehtë të informacioni në Parlamentin Evropian

#### • Zyra e shtypit

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts/0/spokesperson-s-service>

-Прес офицери во Брисел/ Стразбур за различни политики <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts/1/press-officers-in-brussels-strasbourg-by-policy-area-and-language>

#### • Zyrarë të shtypit në Bruksel/Strasburg për politika të ndryshme

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts/2/press-officers-in-the-member-states>

#### • Shërbimi audiovizual në internet

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts/3/assistance-for-audiovisual-journalists>

### 02 Zyra e shtypit e Presidentit të Parlamentit Evropian

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts/4/communication-team>

## 03 Zyra e shtypit e grupeve politike

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/contacts/5/all-political-groups>

- **Grupi Demokristian EPP**
- **Aleanca Progressive e Socialistëve dhe Demokratëve**
- **Renew Evropa**
- **Të Gjelbrit/Aleanca e Lirë Evropiane**
- **Konservatorët evropianë**
- **Identiteti dhe demokracia**
- **E Majta e Bashkuar Evropiane – E Majta e Gjelbër Nordike**

Parlamenti Evropian ka Zyra Ndërlidhëse (EPLO) në të gjitha kryeqytetet e BE-së, si dhe zyra rajonale në pesë shtetet anëtare më të populluara dhe dy zyra jashtë BE-së (në Londër dhe në Uashington).

Parlamenti Evropian, ashtu si institucionet e tjera evropiane, ofron edhe shërbime audiovizive për përfaqësuesit e mediave.

## GJYKATA EVROPIANE E DREJTËSISË

Gjykata Evropiane e Drejtësisë (GJED) është një institucion gjyqësor i Bashkimit Evropian. Për gazetarët ka rregulla të veçanta për raportimin nga vendngjarja. Seancat dëgjimore zakonisht mbahen të hapura për publikun. Ata që dëshirojnë të marrin pjesë në një seancë dëgjimore ose dënim duhet të aplikojnë për akreditim paraprakisht duke përdorur formularin e akreditimit. Ekziston edhe një zyrë shtypi. Fotografët dhe operatorët nuk lejohen të lëvizin nëpër sallën e gjyqit për të bërë fotografi. Në sallat e gjyqit nuk lejohet përdorimi i celularëve, laptopëve apo pajisjeve të tjera elektronike.

[https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2\\_25870/](https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_25870/)

## SHËRBIMI EVROPIAN I VEPRIMIT TË JASHTËM (EEAS OSE EAS)

Shërbimi Evropian i Veprimit të Jashtëm (EEAS) është nën përgjegjësinë e Përfaqësuesit të Lartë për Punët e Jashtme dhe Politikën e Sigurisë. Ai shërben si ministri e jashtme dhe është përgjegjës për mënyrën se si BE-ja merret me krizat, ka kapacitete të shërbimit inteligjent dhe bashkëpunon me Komisionin.

[https://www.eeas.europa.eu/eeas-press-team\\_en](https://www.eeas.europa.eu/eeas-press-team_en)



ЕВРОТИНК

ЦЕНТАР ЗА  
ЕВРОПСКИ СТРАТЕГИИ



EUROTHINK

eurothink.mk

CENTER FOR  
EUROPEAN STRATEGIES

alda

European Association  
for Local Democracy

BIRC

BALKAN INSTITUTE FOR REGIONAL COOPERATION



NORDIC  
SUPPORT  
FOR PROGRESS OF  
NORTH MACEDONIA



UNOPS

Implementing partner



Projekti është i finansuar  
nga ana e Bashkimit Europian

